

A

KEGYES-TANÍTÓREND
KECSKEMÉTI FŐGYMNASIUMÁNAK
ÉRTESÍTŐJE

AZ

1898/99-IKI TANÉVRŐL.

KÖZLI

DR. TÓTH GYÖRGY

IGAZGATÓ.

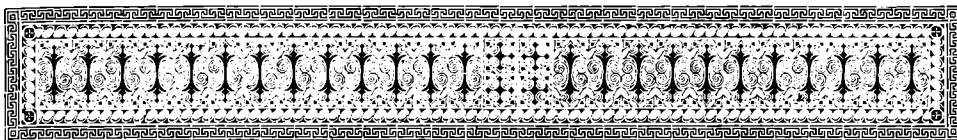
KECSKEMÉTEN

NYOMATOTT TÓTH LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1899.

Fräulein B. és társa Szeged.

Erzsébet királyné.

Volt édes hazánknak egy tündöklő csillaga. Akkor tűnt fel bús egünkön, mikor már azt hittük, hogy nem fog azon mutatkozni több remény-csillag. Hogy ragyogott, hogy tündökölt aztán egyre jobban! Hogy tűntek el egymás után a gyászos fellegek és milyen tiszta, milyen derült lett a nemrég még teljesen borús hazai ég! Aztán csak egyszer elkezdett halványodni az a fényes csillag. Most már nem volt többé ragyogása olyan kápráztató, de azért még mindig reményt-nyújtó, vigasztaló. Óh, hogy épen akkor kellett fényének egészen kialudni, mikor talán a legtöbb szükség lett volna biztató sugaraira! Lesz-e még nekünk több ilyen szerencse-csillagunk?! Nem tudom, de félek, hogy helye örökre sötét marad; mert nem rendesen múlt el, erőszak borította rá az örök homályt egyszerre, hirtelen, úgy, hogy kialvása megdöbentő, ijesztő hatást tett mindenfelé, a merre csak érző ember lakik. Ismétlem, mindenütt rémület követé századunk romlott végszakának legigazságtalanabb, legembertelenebb szörnyettét, de oly iszonyú sebet nem ejtett sehol az anarchista gyilkos fegyvere, mint a magyar nemzet szerető szívéen. Mi érezzük legjobban a csapás borzasztó súlyát, mert mi ösmertük legjobban az áldozat angyalias jóságát, tündéries szépségét és emberfölötti nagyságát! Mi magyarok tudjuk csak, mit veszítettünk abban a nagy, abban a széplelkű asszonyban, kinek neve *Erzsébet* királyné volt, s a ki kis nemzetünknek igazi védőasszonya, országunknak valódi földi Pátrónája volt.

Ösmertétek, szerettétek, kedves tanuló ifjak, ti is a jó királynét. Hogyne szerettétek volna őt, kinek érző szíve milliók üdvéért, milliók jólétéért dobogott! A nagy veszteség őszinte fájdalommal töltötte el a ti szíveteket is és azért tudom, hogy szívesen veszitek, ha leírok ennek a

tünetényszerű alaknak az életéből egyet-mást, olvassátok el résztvevő szívvvel, aztán áldozatok szeretettel, hálával emlékének.

*

Sötét felhők kavargtak akkor szegény hazánk egén.

1849 gyászos eseményei még élénk emlékezetében éltek mindenkinek. A népjog védelmében elbukott nemzet még érezte a visszahatás borzasztó nyomását. Hány magyar nő, anya siratta még fogságban sanyalódó férjét, gyermekét! És ekkor, még egészen közel a borzasztó katasztrófához, támadt az első reménysugár, akkor, mikor híre járt, hogy Ferencz József eljegyezte Erzsébetet, a szépséges bajor hercegnőt. Nem ismerték, úgy szólván hírét sem hallották soha és mégis biztak benne és mégis szép reményeket fűztek hozzá.

Hát még mikor megtudták, hogy ez a reményesillag „egy bűbájos szépségű angyal,” ki máris szeretettel gondol a szegény magyarokra, és a ki ernyedetlen szorgalommal, lelkesedve tanulja drága, szép nyelvünket, hogy minél előbb közel férközhessen hozzánk, egész a szívünkig, hogy megérthesse esdeklő szavunk, fájó panaszunk!

És a kik biztak benne, nem csalódtak. A hazánk egét sűrűn borító fekete felhők itt-ott már megszakadtak és az Erzsébet áldott kezének a munkája volt, hogy összefolyni, tömörülni nem volnának többé képesek. Megnyílnak a börtönök, Kufstein, Olmütz, Josefstadt százankint bocsátják ki sötét üregeikből az elnyomatás ártatlan áldozatait. Közvetlen az esküvő után, a magyarországi börtönök zárait is fölpattantja az a jólelkű tündér, kinek nevét már akkor áldva emlegette minden igaz magyar.

Pedig még azideig nem is látták őt a magyarok, mégis szerették, mégis rajongtak érte.

Mikor pedig híre járt, hogy eljön hozzánk, felséges férjének az oldalán megtekinti országunkat, leirhatatlan öröm fogta el a sokat szenvedett magyar népet; elfeledett mindent, tovaűzte magától a csüggedést és egy jobb kor hajnalát vélte felderülni szegény hazánk felett. Sokat vártak, a nép rajongó szeretete már jó eleve földöntúli bájakkal ruházta fel a felséges jótevőt, de hogy oly bűvölő hatással legyen első megjelenése, azt senki sem képzelte. „Festő nem festhet szebbet, költő álma tündéribb nem lehet, mint a minő volt a fiatal uralkodónő ragyogó ifjúsága teljében.” Mindenki látni akarta őt, valóságos népvándorlás keletkezett arra, merre a felséges pár útját irányítá.

A kik már minden reményüket elvesztették s a legsötétebb resignációval vártak a végmegsemmisülésre, vagy a kik sötét gyűlöletükbe

temetkezve, a kibékülést a nemzet és az uralkodó család között lehetetlennek tartották, most, mint valami varázsütésre reménykedni kezdtek, levetkőzték a gyűlölködés gyászos köntösét és bizva, reménykedve sereglettek a köré a karesú, fejedelmi alak köré, kit megnyerő lénye, szivjósága miatt már kezdettől fogva mindenki bálványozott. Öröm derült, áldás fakadt az ifjú pár nyomában mindenütt. A fiatal uralkodó is csak most kezdte megismerni és mindjárt meg is szeretni a derék magyar nemzetet. Szerető hitvesének jóságos szemeivel nézett most ő is mindent és nem homályosította el többé látását, mint egykor, az ármány és a fondorkodás sötét fátyola. A szép királyné pedig mosolygó arczczal és könnyező szemekkel nézte mindenütt, mint békül ki nemzet és király.

„Drága könnyek voltak azok, melyeknek minden cseppje régi haragot, régi bánatot engesztelt ki és szentelt meg áldó malasztjával!”

Szeretett bennünket az első pillanattól fogva, ösztönöztetve jó szive által, mely önkénytelen is a gyöngének, az elnyomottnak a pártjára szegődik. Érezte is ezt mindenki hazánkban és épen azért 1865 óta feléje tekintettek a hazafiak, mint a király és a nemzetközi egység létrejöttének legőszintébb előmozdítója felé! Mily éber figyelemmel kísért minden mozzanatot hazánkban! Mily aggódó lélekkel lesett minden változást, mely nálunk beállott! Rettegett minden rossztól, a mi hazánkat érthette, hiszen ő maga mondá egy alkalommal, hogyha Magyarországon a dolgok rosszul mennek, az őt megöli.

Hogy végre hosszas hányattatás után biztos révbe jutottunk, hogy a kiegyezés megtörtént, ebben a fő érdem a jó királyasszonyé volt. Mily óriási lelkesedés mellett ment végbe a koronázás, azt mindenki tudja, de azt valószínűleg csak kevesen tudják, hogy a szép királyné mily lázas izgatottsággal készült a roppant fontosságú ünnepélyre. Mindent akart tudni, mindenről értesíteni kellett őt, a mi csak bárminemű összefüggésben állott is a koronázással. Nevezetes, hogy a koronázási palástot, melyet nagy elődje, az első szent király neje himzett, saját kezüleg javította ki, hozta rendbe. Sokat nyert becsben ezáltal előttünk ez az ereklyeként őrzött szent öltöny!

Ezen időtől fogva aztán még jobban összeforrott nemzetünkkel. Hacsak tehetne nálunk időzött és tudjuk, hogy mindig örömmel jött közénk, mert sehol sem érezte magát jobban, mint kedves magyarjai között. Kérdezzétek meg csak a gödöllői szegényeket, megmondják azok nektek, hogy élt közöttük a jó királyné gyermekeivel együtt, mint a vidék jótékony angyala. Sohasem fogja őt ez a szegény nép elfeledni, sohasem fog megszűnni érte fohászkodni!

Nemzetünk nagy alakjait ki szerette, ki becsülte jobban nálánál?! Ott találtuk őt mindig, az ország első asszonyát, a bánkódók, a gyászolók között, valahányszor a nemzet egy-egy kiváló fia jobblétre szenderült. Igen, együtt gyászolt a nemzettel Eötvös József báró halálakor, személyesen látogatta meg az elhunyt nagy költő és államférfiú kesergő özvegyét, és a legbensőbb részvét ékesszólásával iparkodott őt megvigasztalni.

Mikor pedig elment Deák Ferencz ravatalához, akkor láttuk igazán, hogy Erzsébet nemcsak királynénk nekünk, hanem igazi anyánk is. Örökké emlékezetes pillanat marad ez! „Magyarország koronás királynéja, a monarchia első hölgye az egyszerű polgár holtteste előtt térdreburulva!” A kik látták szívéig megindultak, őszbeesavarodott férfiak hangosan zokogtak.

Erre a nemesszivü asszonyra, ki szeretetébe tudott fogadni nemzeteket, a sors borzasztó csapásokat mért. A legtragikusabb halállal mulnak ki ketten is azok közül, kik szívéhez legközelebb állottak. Szeretett nővérét megemészti a pusztító lángok, egyetlen fiát, szemefényét, a nemzet büszkeségét a legbrutálisabb módon pusztítják el azok, a kiknek a szerető anya sohasem vétett.

Tegernyi kin szakadt ekkor szívére, Isten csodája, hogy meg nem repedt alatta!

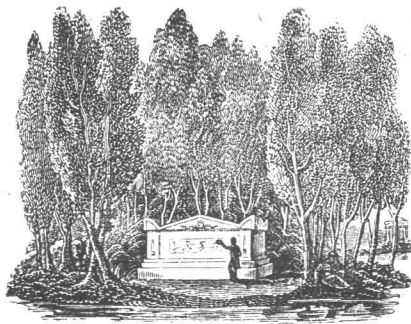
Élt-élt azóta, de csak elvonulva, bujdokolva. Feltűnt itt is, ott is a gyászruhás, a bánatos királyné. Az emberek megértették őt, tisztelték fájdalmát és illedelmessen kitértek előle. Mi szívszorongva lestük a távolban is minden lépését és nem mulasztottuk el soha főhászaikban kérni az ég Urát, hogy gyógyítsa meg a legjobb királynét, a legédebb anyát!

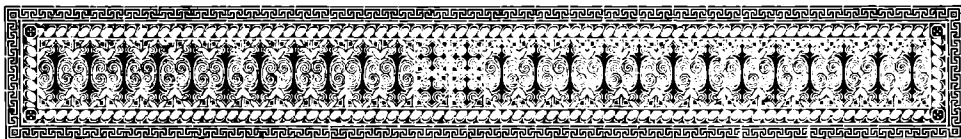
*

A fájdalomnak ezt a királynéját, ezt a valódi Mater Dolorosát sújtotta le az istentagadónak és a minden emberies érzésből kivetkőzött fenevadnak gyilkos eszköze! A legsötétebb elvetemültségnek ez a kiváló példánya gyilkolt, mert királyi vére szomjúhozott. „Ime, nézzétek, hová vezet a hitetlenség, mely Istent nem ösmer, királyokat nem kímél és ártatlanok vérében leli örömét! Istent nem érhetette utól őrzöngésében, a kiszemelt fejedelmi sarjat egy véletlen folytán nem érhetette el töre, keresztülszúrta tehát egy ártatlan asszony szívét, a mely amúgy is rég meg volt már törve. Megölt egy ártatlan asszonyt, ki bánatosan járt a világban enyhülést keresve, csak azért, mert korona fénylett a fején!”

Tudjátok-e most már, kedves tanuló ifjak, kít' veszítettünk el?! Őt, kire népek milliói bizalommal tekintettek, szeretettel öveztek. Azt ölték meg, kít' édes hazánk pártfogójának vallottunk minden időben, kinek lelke annyira egybeolvadt nemzetünk életével, lelkével. Elment, elköltözött, árván hagyott bennünket. Óh, de mi nem feledjük el soha! Megőrizzük áldott emlékét örökké! Mily nagy a mi fájdalmunk, mily véghetetlen a mi bánatunk! De él a vigasztaló, örök Isten, a ki annyi tenger bánatot, annyi szomorúságot változtatott már örömmre, vigságra! Ő lesz vigasztalója, fentartója árva nemzetünknek, ő lesz oltalmazója, erőssége bánatos, jó királyunknak!

AMBRUSZTER SÁNDOR.

Horváth Döme.

A közélet, irodalom és jótékonyág terén egyaránt nyomokat hagyva költözni át az örökkévalóság honába: ritka embernek jut osztályrészül. Közülünk a legtöbbre az a feladat vár, hogy képességét egy irányban, egy cél elérésére irányítva, hajtsa le fejét az utolsó álmra. Mert az egyikben a képesség hiányzik az élet érdekharczában való részvételre, a másikban nem lobog a lelkesedés lángja, mely a megszokott működési körön való túllépésre hevitse, a harmadik pusztán önzésből tartózkodik minden olyannak önszántából való megtételétől, a mi kézzel fogható hasznot nem hajt. A tehetségtelenek, a lelkesedés nélkül szükölködők és önzők fölött magasan állanak az eszményi álláspont képviselői, kik tehetőséget, lelkesedést és önzetlenséget egyesítve önmagukban: teljes erejüket, minden képességöket s összes akarataikat arra irányítják, hogy honfitársaik jólétét, boldogulását és előmenetelét szolgálják. Ezek a nemes idealisták azok, kikre, mint példaképekre mutathatunk akkor, mikor az önhaszonnól való lemondás s a közjóért való tevékenység erényei kerülnek szóba. S boldog az, ki legalább életében a közelismerés és méltánylás szavait hallhatja; hányan akadnak, kikre csak sirjokban akad a dicséret fölemelő hangja.

Horváth Döme élete az eszményiség szolgálatában tölt el, de már életében is a nagyrebecsülés és kitüntetés számos jelével találkozott s kit keveseknek osztályrészül jutó közelismerés kísért koszorúkkal gazdagon megrakott sirjába.

Horváth Döme, Keeskemét város legkiválóbb és leghívebb fiainak egyike, 1829. október 26-án született jómodó polgárszülőktől. Atyja Horváth József kovácsmester és anyja, Végh Erzsébet azon voltak, hogy

Traub B. és társa Szeged.

az élénk eszű fiútól se vonják meg a lélekművelődés és ismeretszerzés lehetőségét, az iskoláztatást s azért a kegyes-tanítórendiek helybeli iskolájába járatták.

De Döme korán árvaságra jutott s talán elkallódik szép tehetsége, ha bátyja, József, ki Cyrill néven vált a kegyesrend büszkeségévé, nem veszi védő szárnyai és szerető testvéri ótalma alá. Az akkor Szegeden már neves bölcselőtanár s 1834 óta akadémiai tag személyesen ügyelt rá s gondos körültekintéssel vezette az ifjabb testvér szellemi fejlődését, együtt végezték sétáikat, Cyrill készülő drámáiból olvasott fel neki egyes részleteket, meghallgatta megjegyzéseit s támogatta, buzdította az ő példája nyomán benne fakadt költői kedvet. Ez a körülmény, hogy az idősebb testvér az ifjabbra nézve a szülőköt pótolta, s hogy az ifjabbnak szellemi kifejlődésében tetteleg is, mint tanár, részt vett, köztük a vér szerint való rokonságon kívül egy másik, szellemi rokonságot is eredményezett, a mely Cyrill részéről a gyengéd szeretetben és odaadó gondoskodásban, Dömét illetőleg a tisztelet és hála érzelmeiben nyilatkozott meg. Ebből érthető az is, hogy Döme soha, egyetlen egy alkalmat sem szalasztott el, melyben tiszteletének és hálájának bátyja iránt kifejezést adhatott; soha sem felejtette el, hogy bátyja egyszemélyben a gondos atya pótlója is volt. Az iskolai alapítványok és adományok rovatában állandóan ott szerepelt: „Boldogult Horváth Cyrill emlékezetére“, vagy „Horváth Döme a maga és néhai Horváth Cyrill emlékére“ tesz alapítványt vagy nyújt pénz- és könyvbeli jutalmat.

Szellemi tekintetben is egészen az idősebb testvér befolyása alá került. Az az ideális világnézet, mely Cyrillt jellemezte, a szépért való rajongás, mely a piarista keblét feszítette, az irodalmi termékek szeretete és saját működés útján való gyarapítása, mely atyai jótévője életében oly erősen kidomborodó sajátság volt, Dömében is méltó követőre talált. Az ideális világnézetnek való hódolás egész életén átkísérte, az idealistákkal belső összeköttetésbe hozta s kiérdemeltette vele az ilyen hízogató nyilatkozatokat: „Te is azon iskolához tartoztál, a mely — fájdalom — az óta kivesszett, s a melynek tagjait a mai kurtalató (rövidlátó) nemzedék idealistáknak gúnyolja. Ha körültekintünk, azt látjuk, hogy minden szépnek és nemesnek, minden nagyobb alkotásnak alapjait azon fényes kor idealizmusa vetette meg, a melynek levegőjében mi növekedtünk fel, s hogy a hanyatlás ott vette kezdetét, a mikor az idealizmus gúny és üldözés tárgya lett.“ (Horváth Boldizsár levele Horváth Döméhez, Budapest, 1892. szept. 29.)

Sőt aligha tévedünk, ha azt állítjuk, hogy bátyjának papi állása vezette arra az elhatározásra is, hogy a papi pályára lép; s minthogy

Cyryll jószándékát nem korlátozta, tényleg fel is vétette magát 1837-ben a váci egyházmegye növendékei közé. Azonban a vallástudományt nem tudta az ifjú Döme megkedvelni, a papnevelő intézetben szivesebben fordított és irt drámákat s írói babérról álmódzott. Cyryllhez intézett leveleiből mind sűrűbben hangzik ki a papi pálya iránt érzett kedvetlenség; (Horváth Cyryll naplója) hiába intézi hozzá verses „Tanács“-át;

Ifjú, vad lángját zabolázd szivednek
 És derítsd folytát nyomozási gonddal.
 Üdvhöz így juthatsz, az öröm csak így zár
 Biztos ölébe.

Bajt szül a zajlás, nyugodalmat a báj,
 Mely okult karral vezet és baráti
 Szóval int a lét nemes ösztönének
 Tiszta hevéhez. (Horváth Cyryll, Tanács.)

Mind nem használ semmit, Döme 1838-ban szakít a hajlamaival ellenkező pályával. Pedig a papi és írói foglalkozás megegyezéséről is felvilágosítja a heves fiatal embert a tapasztalt férfiú:

Űzd a búslakodást fiú,
 Űzd a nagyratörés mostoha fellegit.
 Csúffal jár az erőködés,
 Míg önkebled ürült. A ki magánynak él
 S nem vágy hirsusogás után,
 Bizton fűzi körül napjainak sorát.
 Az majd hús liget árnyiban.
 Buzdult andalodás karjai közt mereng;
 Majd versenyre kel a patak
 Lomboktól nehezült görgedezéseivel.
 Kéblén tiszta sugárlatok,
 Ajkán nemzeti hang kellemi ömlenek.
 S a mit lantja húrokra csalt,
 A dal tiszta hevét, lelket igézető
 Tapsokkal veszi a haza.
 S hálából nemesebb szobrot emel neki,
 Mint annak, ki kovélykedő
 Polczon leng, de nem ad szívnek elégülést,

(Horváth Cyryll, Döméhez, 1838)

E kecsegtetés sem ingatta meg Dömét szándékában s ott hagyva Vácot, a budai iskolába ment tanulmányait folytatni, természetesen bátyja támogatása mellett. Pedig Cyryllnek fájt az ifjú ingadozása, a mit „Egy délczeg ifjúhoz“ intézett versében ki is fejez:

Tehát csak indulsz és sem epeszkedő
 Gondom, sem e kar tőled elirtani
 Nem képes a célt, mely valódnak
 Ifjú tüzét viharokba dönti.

A déleczeg ifjú nem félt az élet viharaitól, bátran szállt szembe a ráváró szeszélyekkel, megőrizte keblének idealizmusát, mert nemcsak a jogtudományoknak volt szorgalmas elsajátítója, hanem az irodalomnak és költészetnek is áldozott. Előbb a pesti tudományegyetemen, majd Pozsonyban hallgatta a jogot s ez utóbbi helyen kiváltképen a nagytudományú, kecskeméti származású s Dömétől a rajongásig szeretett Szlemenics Pál jogtanár kedvéért tartózkodott, ki iránt a hála érzetét folyton-folyvást ápolta keblében s a kiváló tudós és író életének és működésének alapos megírására sokszor sarkatla a helybeli jogakadémia tanárait. Ő maga a Kecskeméti Lapok 1871-ki évfolyamában közölte a kedvelt tanárról, Szlemenics Pál tanár és jogtudós című cikkét.

A jogtudomány alapos elsajátítása mellett, mely 1841-ben az ügyvédi oklevél megszerzésével nyert befejezést, az irodalom ügyének szolgálatára is kerített időt s az ekorbeli lapokban, a Rajzolatokban s a Részvét gyöngyei cz. albumban költeményeket és elbeszéléseket közölt a saját neve és Súlyom álnév alatt.

Hazatérvén Kecskemétre, szülővárosa közönsége őt városi ügyészszé és tanácsossá választotta s így alkalmat nyílt tudományát, tapasztalatait és erejét a város közügyeinek szentelni. Jó barátságban élt a régi és újabb írói nemzedékekkel is, Petőfi is kecskeméti színész korában több ízben volt szívesen látott vendég asztalánál.

Az 1848--49-iki nagy események őt is tette készen találták s mint népfelkelési biztos, a hadsereg szervezésének nehéz feladatával foglalkozott. Az önkényuralom beálltakor ebbeli működéséért számadásra vonták s javait lefoglalták, sőt haditörvényszék elé is idézték, de befolyásos pártfogók buzgó közbenjárására javait is visszanyerte, maga is bántatlanul maradt s nyugodtan élt kisdéd családjá körében, melyet 1843-ban alapított, itthon, Kecskeméten. A haza számos, nagy fia azonban üldözésnek volt kitéve s ezek közül sokan részesültek a nyugalomban élő Horváth Döme baráti szeretetében oly nehéz időben, mikor egy-egy üldözött honfinak szállást adni egy volt a dynasztia ellen való árulással. De ő a baráti és hazafiúi kötelességet előbbre valónak tartotta mindennél s néha hetekig rejtegetett magánál nagynevű embereket, mint Horváth Mihály esanádi püspököt, vallás- és közoktatásügyi volt minisztert, Magyarország történetének első rendszeres megíróját. Az ilyen tethöz, felfordult viszonyok között, nagyobb bátorság szükséges, mint fegyverrel állni a harc zivatarai közt.

Az önkényuralom alatt, a politikai élet szünetelésekor tevékenységét és erejét az irodalom, a közművelődés és anyagi érdekek emelésére szentelte. Ekkor adja ki eredeti és fordított drámáit 1848—53-ig s becses életrajzi bevezetéssel ellátva Katona József Bánk-bánját 1856 és 60-ban. Maccenásként segíti íróbarátait munkáik közreadásában, midőn az általa szerkesztett *Részvét Lapjai*-ban (1865.) Barsi József, Bulcsú Károly, Losonczy László és Ács Zsigmond szellemi termékeit juttatja a közönség kezei közé. Annak az országos mozgalomnak, mely Kazinczy Ferencz százéves születési évfordulójának megünneplését volt hivatva minél fényesebbé tenni, helybeli megindítója, intézője és tetté érlelője szintén Horváth Döme volt. A nagysikerű ünnepély lefolyásáról, az elszavalt és pályadíjat, vagy dicséretet nyert költeményekről és a magától tartotta emlékbeszédről Emléklapot adott ki 1859-ben. Ösztönzésére a város jeles költőszülöttje, Katona József számára szobrot emelt 1861-ben s ez alkalommal mondott beszédét szintén kinyomatta. Így járult ő a nemzeti szellem ébrentartásához és erősítéséhez!

Szülővárosának művelődési viszonyait illető szorgoskodása szorosan összefügg a kath. főgymn. történetével, mely páratlanul egyszerű baráttal, kiapadhatatlan bőségu jötevet és lelkes pártfogót talált benne. Már 1855-ben az intézetet fentartó kath. egyháztanács részről a tanfelügyelet kötelességével bizatván meg, minden gondját arra irányozta, hogy a négy osztályú iskolát előbb hat, majd folytatólag nyolcz osztályúvá segítse fejlődni. E czélból több ízben sürgetőleg járt a kegyesrend kormányánál s bátyja, Cyrill támogatása mellett kivitte, hogy a rend a szükséges tanerőket, a kath. Egyházközség pedig a szükséges főtartási költséget megajánlotta. Így kötötte meg 1859-ben a főgymnasium létesítésére nézve a rendkormánylyal a szerződést. S midőn az 1859—60. évben az ötödik osztály megnyílt, Horváth Döme, mint egyházközségi tanfelügyelő, magvas beszédben buzdította az ifjúságot az erényre és tanulásra. A főgymnasium új épületének 1861-ben Peitler Antal, akkori váczai püspök által történt fölszenteltetését szintén megragadta buzdító s lelkesítő beszéd tartására. Az ifjúsági könyvtár alapjának megvetése, önképzőkör alakítása, szegénysorsú és szorgalmas tanulók könyv- és pénzbeli segélyezése mind arról beszélnek, hogy mennyire szívéhez nőtt az intézetnek virágzásra emelése s ily úton a művelődés terjesztése.

Az anyagi jólét emelése érdekében még 1864-ben takarékpénztár létesítésének eszméjét penditette meg, de az eszme megvalósítása csak 1868-ban történhetett meg, az előbbi évek mostoha viszonyai miatt. A „Kecskemét-vidéki Gazdasági Egyesület” megalkotása terén is felejtetetlen érdemeket szerzett.

E közben az alkotmányosság hajnala kezdett derengeni s a viszonyok nyomása alatt álló osztrák államférfiak a magyar nemzetet új alkotmánynyal akarták kibékíteni. Ennek, az 1860 október havában kelt alkotmánytervezetnek megvitatására 1861-ben összehívták az országgyűlést. Küldhetett volna-e méltóbb képviselőt Kecskemét város, mint az oly sok téren érdemeket szerzett s a város közönségét maga iránt adósává tett Horváth Dömét? Ő Deák szellemében foglalt állást az októberi diplomával szemben s a felirati párthoz csatlakozott; az országgyűlés erőszakos szétoszlatása után pedig politikai pártállásáról választói előtt egy, teljesen Deák Ferencz eszméit tolmácsoló beszédben adott számot. Az 1867-iki országgyűlésen ismét ő jelent meg Kecskemét képviselőjében s polgártársai nem is vonták meg tőle bizalmukat a következő országgyűlések alatt sem s egészen 1875-ig volt tagja az országgyűlésnek Deák-párti programmal.

Képviselői minősége mellett a közpályán is nevezetes és fontos állásokat töltött be. Még 1861-iki képviselőségével egyidőben „Pest-Pilis-Solt törvényesen egyesült vármegyéknek 1861-dik évi január hó 5-én tartott tisztválasztó közgyűlése alkalmával megyei másod tiszti-főügyészszé választatván, ezen hivatalát a rövid alkotmányos korszak tartama alatt ugyanazon évi szeptember hó végéig viselte, midőn a megyei összes tiszviselői kar visszavonult; majd az alkotmányos alapon ismét helyreállított megyének 1867-ik évi április hó 30-án megtartott tisztválasztó közgyűlésén első tiszti-főügyészszé választatott, mely hivatalát — jegyzőkönyvileg is elismert fáradhatatlan munkássága s kiváló tehetségének ügybuzgalommal párosult érvényesítése mellett — az 1869-dik évi január hó 11-én tartott megyei évnegyedes közgyűlésig viselte, a midőn országgyűlési képviselővé lett megválasztatása miatt, a megye közönségének szintén jegyzőkönyvileg kifejezett sajnálatára, hivatalos állásáról végleg lemondott“. (Pestmegye hivatalos bizonyítványa.)

Az 1869-ik évben Eötvös József báró, akkori vallás- és közoktatásügyi miniszter a tanügy lelkes barátját és kipróbált ügyességű felügyelőjét, Horváth Dömét, a pestmegyei tanfelügyelőséggel kínálta meg, de mert az állás elfoglalása esetében képviselői mandátumáról le kellett volna mondania, Eötvös pedig Kecskemétet egy újabb választás izgalmainak kitenni nem akarta, (Eötvös levele Horváth Döméhez) Horváth Boldizsár igazságügyminiszter ajánlatát fogadta el, mely szerint az igazságügyi miniszteriumban tanácsosi rangot nyert s képviselői feladatát is teljesíthette.

A miniszteri tanácsosi méltóságot 1875-ig viselte, a mikor a királyi táblához helyezték át tanácselnöki minőségben s az igazságügy nagy hasznára állta meg helyét itt is egész 1886-ig, midőn szemeinek elgyön-

gülése miatt lemondott s szülővárosába vonult munkás élete fáradalmainak kipihenésére.

Mint jogász azonban nemesak az igazságszolgáltatás ügyét szolgálta sok oldalról elismert és méltányolt buzgósággal, hanem a jogtudomány alapelvét nyújtó helybeli jogakadémia is folytonos és természetes érdeklődése tárgyául szolgált s azzal egész haláláig szorosabb kapcsolatban is állott. Ugyanis a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszterium részéről 1869. évi február hó 24-én, 1774. sz. a. kibocsátott rendelettel a helybeli jogakadémia is felruházott az úgynevezett „bírói államvizsga” tartásának jogával, mely vizsga a jogi szakoktatás akkori szervezete szerint az elméleti jogi szakpálya betetőzése volt. Ezen fontos jogi szakvizsga elnökévé Horváth Döme neveztetett ki és ilyen minőségben egész az intézmény megszűntéig, — vagyis 1876. február hó 29-ig működött. Az 1874. évi 12,917. számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet a hazai jogakadémiákat teljesen új alapokra fektetvén: a három évi jogi tanfolyamot négy évre emelte s a bírói államvizsgálat eltörlésével a kötelező doktorátust állította fel, mint a gyakorlati jogi szakpálya előfeltételét. E miniszteri rendelet következtében, mely egyszersmind nyolcz rendes tanszék felállítását követelte, a helybeli jogakadémia is a válság küszöbére jutott, mert a helybeli reformált hitközség, mint fentartóttestület, a nyolcz rendes tanszék terheit képtelen volt viselni. Ekkor indult meg a mozgalom arra nézve, hogy Keeskemét város közönsége is társuljon a jogakadémia, ezen elsőrendű kulturintézmény megmentése érdekében, mint harmadik fentartóttestület a kecskeméti reform. egyházhoz és a dunameléki reform. egyházkerülethez.

Ennek a nagy küzdelemnek, mely végre is az intézet barátainak diadalával végződött, buzgó és fáradhatatlan előharcosa volt Horváth Döme is s ez irányban kifejtett tevékenysége elismerésül a városi közgyűlés 1875-ben, a három fentartóttestület között kötött szerződés értelmében megalakított s a fentartóttestületeket képviselő „jogakadémiai igazgató-tanács” tagjává választotta.

E fontos tisztéről azonban miniszteri tanácsossá történt kinevezetése következtében még ugyanazon évben lemondani volt kénytelen és csak mint nyugalomba vonult kir. táblai tanácselnök lépett be ismét a városi közgyűlés bizalmából 1888-ban a jogakadémiai igazgató-tanácsba és tagja is volt haláláig. Ezen felül 1891-ben a nm. vall. és közokt. miniszter úr a jogtudományi államvizsgálati bizottság kültagjául is kinevezte őt s ilyen minőségben is haláláig működött. A jogakadémia könyvtára pedig az ő nemeslelkű adományozásából számos, becses művel gazdagodott. (Dr. Kovács Pál jogakad. igazgató szives közlése.)

Azonban Horváth Dömére nézve a nyugalom napjai csak látszólagosak voltak. Tényleg ekkor veszi kezdetét egy új, tevékenységben gazdag korszaka életének.

A város minden irányban való fejlődése iránt élénk érzéssel bírván, majdnem valamennyi társadalmi és közművelődési intézménynek tagja volt s azok működését éber figyelemmel kísérte, soknak munkás tagja volt s gyűléseiken szives készséggel vett részt.

Mint a kath. egyházközség kebelében alakult főgymnásiumi bizottság elnöke, az intézet fejlesztése érdekében sokat fáradozott, miről a főgymn. új épülete s korszerű berendezése, évről-évre tekintélyes összeget tevő pénzadományai tesznek vallomást. Felejthetetlen az ő neve, eléggé nem magasztalható az ő bőkezűsége a tekintetben is, hogy közel ezer kötet értékes művel gazdagította a tanári könyvtárt s 20 drb olajfestésű, aranykeretű s mintegy 3000 frt értékű történeti arckép adományozásával a képtár alapját vetette meg. Végrendeletében sem feledkezett meg az életében annyira kedvelt intézetről, mert összesen 5000 frtot hagyományozott különféle czimeken, különféle czélokra. Így 1000 frtot b. e. Horváth Cyrill emlékére szegény sorsú, jó tanulók jutalmazására, 1000 frtot saját nevén ugyanolyan czélra, 1000 frtot „Horváth Döme-jutalom“ néven egy pályamunka díjazására, 2000 frtot a könyv- és képtár gyarapítására.

Az iskola iránt érzett meleg szeretetét azzal is kimutatta, hogy a vizsgálatok idejében órákon át a legfeszültebb figyelemmel hallgatta a vizsgálatok folyását s egy-két elismerő szóval kötelezte le, vagy tette büszkévé a tanárt. Valóban, a kath. főgymnasium legnagyobb jótévcőinek egyikét vesztette el és sirathatja meg benne.

A Kecskemét-vidéki Gazdasági Egyesület elnöki tisztében szintoly buzgalommal és ügyszeretettel járt el. A tél kivételével minden évszakban sűrűn látogatta az Egyesület szőlőtelepét s azt igazi minta-szőlővé varázsolta. Elválhatatlan jó barátjával, Csilléry Benő, nyug. jogakadémiai igazgatóval jó és rossz időben kikocsizott a szőlőtelepre s intézte a Gazdasági Egyesület ügyeit. Télen a gazdaközönség értelmi színvonalának emelésére népszerű felolvasásokat rendeztetett, hogy a gazdák a legújabb gazdasági vívmányokról is tájékozást nyerhessenek. Ebbeli érdemeit maga a Gazdasági Egyesület 1897-ben diszoklevél átnyújtásával hálálta meg, a királyi kegy pedig a Szent-István-rend kiskeresztjével jutalmazta melyet 1898-ban Darányi Ignác, földművelésügyi miniszter személyesen nyújtott át a kitüntetettnek.

De fellobant régi szeretete az irodalom iránt is. A régi Felolvasótársaságból Katona József-körre alakult irodalmi egyletnek első elnöke

lévén, megnyitó beszédei és értékes fololvasásai által érdemelte ki a vál-lára tett diszes, de fáradságos állást. Az ő elnökösködése alatt ülte meg a kör országos részvét mellett 1893. július 4-én, fényes sikerrel Katona József születésének száz éves évfordulóját, melynek összehozásában és rendezésében az oroszánrész őt illette. Bámulatos bőkezűsége e téren is örök emléket biztosít neki, mert ő alapította a körnek tekintélyes számú és hasznos művekben gazdag könyvtárát. A választmányi üléseken eszme eszmét ért, melyeknek megvalósítását sürgette, de a melyeket erőinek gyakori elhanyaglása miatt tetté érlelni már nem tudott.

Kinyomatván 1893-ban „Vegyes művek” ezim alatt társadalmi és politikai eszméket fejtegető beszédeit, azokból 600 példányt bocsátott a kör rendelkezésére a tagok közt való ingyenes szétosztás végett.

Ily érdemek kényszerítő hatása alatt határozta el a kör 1898. feb-ruár 27-én tartott közgyűlésén, hogy a szeretett elnöke vállairól a tény-leges vezetés súlyos terhét leveszi s munkabíróbb vállakra helyezi, őt magát örökös, tiszteletbeli elnökké tevén meg. Így is talált alkalmat és módot a kör iránt való érdeklődésének nyilvánítására s ha csak egész-sége engedte, megjelent a választmányi s felolvasó üléseken.

A hálaérzet is folyton buzgott szívében s ez sarkalta őt arra, hogy jótévő testvérének, Cyrillnek emlékét az irodalomban is állandóvá tegye. Összes műveinek egybeszedésével és kiadásával akarta ezt elérni, de csak szépirodalmi munkáinak két kötete hagyhatta el a sajtót, ebből is 400 példányt ajándékozott a Katona József-körnek.

Családi élete boldog, verőfényes volt, hitvесе : Bódogh Rozália, igazi mintagazdasszony és a jótékonyságban férjével vetekedő nő volt. Életének alkonyát, neje elvesztése után, fia Béla, budapesti kir. táblai bíró és hálás unokák szeretete aranyozta be.

Ez a munkás, nagy eszmék megtestesítésében gazdag élet ért véget 1899. február 14-én, két havi betegség után. Nyugodtan, sőt boldogan hunyhatta le szemeit az örök álomra, mert életében is az elismerés, méltánylás és kitüntetés számos jelét érezte és élvezte. S mindezt önmun-kásságával vivta ki. Tudhatta, hogy nem marad meggyászolatlanul, nem lesz megsiratatlanul, mert valóban, az egész város közönsége egygyé lett az ő elvesztése miatt érzett gyászban. E közös érzet nyilatkozik meg a város közönsége részéről kiadott gyászjelentés eme szavaiban:

„Az a nagy szeretet és lelkesedés, melylyel munkás élete folyamán hazájának és városának javát mindenkor előbbre vitte, maradandó emlé-ket biztosít neki ama vívmányokban, melyeket úgy a szellemi, mint az anyagi fejlődés körül áldásos működésének és nemesszívű jótékonyságá-nak köszönhetünk.

A város közönsége az elköltözöttet ezen nagy érdemeiről való hálás megemlékezéssel és mély fájdalommal gyászolja.“

Temetése február 16-án ment végbe nagy pompával és nagy közönség részvétele mellett, gyászlobogós testületek és a róm. kath. főgymnasium ifjúsága megjelenésével.

A gyászszertartás végeztével a Katona József-kör s a városi közönség nevében e sorok írója a következő beszédben búcsúztatta el a megboldogultat:

Sok jó embernek gyászos a te halálad, senkinek sem gyászosabb, mint *nekünk!* Ezt a keserves sohajtást hallatom a *Katona József-kör* nevében, kihült tetemed fölött. S a keserv, mely az én ajkaim által szólal meg, körünk minden tagjának szívét eltölti, mert ez a keserv, a veszteség nagysága miatt általános, igaz és mély!

Mink voltál te nekünk?! Mig az élet rabláncza e földhöz kötött, addig az elnök szerény nevével neveztünk; voltaképen pedig lángoló tűzoszlopunk gyanánt szerepeltél, mely utat jelölt, világított és melegített! Avagy nem te jelölted-e meg az irányt, melyen indulni kellett, hogy a Katona József-kör létesüljön? Nem virrasztottál-e a már új intézmény bölcsője körül, hogy ezt életre kelni s virágzásra hozni segítsed? Igen, te voltál e körnek atyja, te rád háramlott az apai gondoskodás első kötelessége is s te ezt, mint első elnökünk, meleg szívvel, lankadatlan kedvvel s fényes eredménnyel teljesítetted. A te elméd fénye világított szellemi útunkra, hogy a hazafiság, tudomány és Katona József nemes emléke legyen az az eszmei háromság, melyért küzdeni körünknek a legszentebb feladata. Hiszen te tanítottál meg bennünket arra, hogy a ki Katona szellemében a tudományt és irodalmat műveli, az a hazának tesz megbecsülhetetlen szolgálatot. S hogy mi is ezt tegyük, erre melegítetted keblünket, erre adtál munkássággal példát, erre buzdított ékes szólásod, erre ösztönöztek dús ajándékaid.

Ezért mi, ifjabbak, a tisztelet érzésével rajongtunk körül, de midőn az eszmeharczról s e harc módjairól volt szó, te voltál a legifjabb közöttünk, kinek szívéből az érzelem szent hevessége felszállt az ajkakra, fel szökött a szemekbe s szavaid ragadó erejével, szemeid lángjával tüzelte fel érzéseinket az önzetlen munkásságra, a szép, jó, igaz eszméinek bátor hirdetésére.

Ezért voltál útjelölőnk, világító és melegítő tűzoszlopunk.

S ime a szellem harczosát létünk anyagi részének ellensége, a halál, elkerülhetetlen hatalommal támadta meg, kiütötte kezéből a tollat, elnyomta a lelkében rajzó eszméket, üressé tette az érzelmekkel telisteli szívet s ide állította elénk a ravatalra, hogy hullassuk bőven könyeinket, mert betölthetetlen üresség tátong az ő kidőltével körünk életében.

Könyezünk, könyezünk s vajjon hoz-e ez balzsamot sebünkre? Óh nem, vigasztalásul legföljebb az marad, hogy munkásságod, jótékonyságod emléke örökre a miénk s abból, mint kiapadhatatlan forrásból, időtlen időig táplálkozni fogunk.

De hát egész élete munkásságát, tehetsége minden erejét csak egy kis irodalmi kör ügyeinek szentelte? Hát nem volt más tér, a melyen babért aratott? Ha a Katona-kör kebelében szerzett érdemeiből alakult halomra fölvisz az emlékezet szárnya s onnan tekintek le élete folyamára, sok, igen sok teret látok, a melynek mindegyikén kivált, mindegyiken érdemeket gyűjtött s mindegyikről megsiratva távozott el. Egy olyan elme és szív, mint az övé, nem elégedhetett meg az egy irányba nyúló erő-kifejtéssel, ő az élet minden irányát figyelmére méltatta, mérlegelte s a közös érdekében kihasználni törekedett.

E nemes város polgársága mint vesztett fél jelenik meg e koporsónál, mert benne egyik legnagyobb és legjótékonyabb fia pihen. Hány éven át osztotta és védelmezte a jogot és igazságot Kecskemét érdekében? Hány éven át képviselte e város anyagi és szellemi érdekeit az országgyűléseken? a városi tanácssteremben? Volt-e oly oly kérdés a szellemi haladás, anyagi gyarapodás és a szépités dolgában, a melyről véleményét hallatni, melyen tapasztalatait értékesíteni elmulasztotta volna? Nem, míg ereje engedte, ott küzdött a jók legjobbjai közt. Sirva áll körül téged a gazdaközönség, mert ügyének egyik legnagyobb támogatóját vesztette el benned! Mennyi jó tanácsnak, mennyi szellemi és anyagi segítségnek volt részese Kecskemét és vidékének gazdálkodó polgársága s mind azt tőled hallotta, tőled nyerte. Te értetted meg velök, hogy csak gazdag nemzetek lehetnek műveltek s művelt nemzetek lehetnek gazdagok s azért biztattad őket az okszerű és gyümölesöző gazdálkodásra. A te alkotásod a Kecskemét-vidéki Gazdasági-Egyesület, melynek 28 éven át elnöke s ékes ajkú vezetője voltál. Elnémult ezek számára is ajakad, csak tetteid beszélnek a siron túl is, hogy mily hatalmas oszlopa voltál e város és vidék gazdasági ügyeinek!

Gyászolva áll körül egyházad tanácsa, melynek végig hű fia, böles útmutatója és lankadatlan buzgalmú tagja voltál.

Gyászszal telik meg az iskolák, különösen a róm. kath. főgymnasium ifjúságának a szive, kiknek rajongó barátja, bőkezű segítője, kifogyhatatlan jutalmazója voltál! Nem látják többé tudományuk szentélyének falai közt, a hol minden lépten-nyomon jótéteményed tanúival találkoztak, a te nemes fenkölségű arezodat, mely reájuk nézve egy-egy újabb jótétemény hirdetője volt. Nem fogják már hallani serkentő igéidet, melyekkel az elévülhetetlen jóra, a tudományok megszerzésére biztattad őket.

Nem fogják érezni jótéteményeidet. Nem fogod szétoszthatni köztük magasztos idealizmusod tanításait, melyekben a magasba szárnyalást, a salak megvetését, az örökszép követését kötötted fogékony sziveikre!

Nem egy eszme szolgálatában, nem egy kis kör határai közé szorítva teltek hát le életed napjai, — hanem a szellemi és anyagi emelkedés bajnoka egyaránt voltál s lettél a város első fiainak egyikévé. Nem is egy eszme harcossai, nem is egy kör kevés számú tagjai állják körül ravatalodat s borítják azt a hála koszorúival, hanem egy egész társadalom, egy egész város közönségének szívére szállt le a bánat felhője, hogy a részvét könnyeit ontsa abból koporsódra.

Ez földi zarándoklásod legszebb bére, ez hosszú pályafutásod legigazibb jutalma.

Mi emberek csak ennyit adhatunk, a többire nézve ott fenn vár az égi koszorú.

Sirod állandó figyelmeztető lesz, hogy a honpolgári kötelesség minden oldalú betöltése a legszebb feladat a földön s hogy te azon kevesek közül való voltál, kik így éltek, így tettek, így haltak!

A legigazibb fájdalom hangján intézi hozzád a város minden rendű lakosa ezt a keresztényi búcsú-szót, hogy a kinek élete a nemes harcok szakadatlan sora volt:

Legyen annak békés és könnyű a föld!

KOVÁTS ANTAL.

I.

Tanári kar.

1. Rendes tantárgyak tanárai.

- DR. TÓTH GYÖRGY, kegyes-tanítórendi áldozó pap, rendes tanár, a főgymnasium igazgatója; a kecskeméti róm. kath. egyháztanácsnak, a főgymnasiumi bizottságnak és Kecskemét th. város törvényhatósági bizottságának tagja; tanította a böleseleti előtant a VIII. osztályban, hetenkint 3 órában. Tanárkodásának évszáma 25.
- AMBRUSZTER SÁNDOR, kegyes-tanítórendi áldozópap, helyettes tanár, a Magyar Földrajzi Társaságnak rendes tagja, a II. osztály főnöke; tanította a latin és a magyar nyelvet a II., a történelmet az V., a földrajzot az I. osztályban, hetenkint 19 órában. Tanárkodásának évszáma 6.
- ARÁNYI ÁGOST, kegyes-tanítórendi áldozó pap, rendes tanár, a K. M. Természettudományi Társaságnak és a helybeli „Katona József-kör”-nek rendes tagja, főgymnasiumi hitszónok; tanította a vallástant az V., VI., VII. és VIII., a német nyelvet az V., VI. és VII. osztályban, hetenkint 17 órában. Tanárkodásának évszáma 28.
- BÁN JÓZSEF, kegyes-tanítórendi áldozópap, rendes tanár, az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesületnek s a helybeli „Katona József-Kör”-nek rendes, a Magyar Paedagogiai Társaságnak pedig külső tagja, az ifjúsági könyvtár őre, az Önképző-kör vezetője, a IV. osztály főnöke; tanította a magyar nyelvet a IV. és VIII. osztályban, a latin nyelvet a IV. osztályban, a számtant és szépirást az I. osztályban, hetenkint 17 órában. Tanárkodásának évszáma 5.
- DEZSŐ LAJOS, világi, tornatanár; tanította a tornázást az I--VIII. osztályban, hetenkint 14 órában. Tanárkodásának évszáma 10.
- HORVÁTH GYÖRGY, kegyes-tanítórendi áldozó pap, rendes tanár, okl. gyorsíró, az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület, a helybeli „Katona József-Kör s a Szt.-István-Társulat rendes tagja, a Városi Zeniskola

felügyelő bizottságának s a tápintézeti bizottság tagja, a helybeli állami főreáliskolában a latin nyelv rendkívüli tanára, a Gyorsírókör vezetője, a tanári könyvtár s a philologiai és történelmi múzeum őre, a VIII. osztály főnöke; tanította a latin nyelvet a VIII., görög nyelvet a VI., VII. és VIII. osztályban, hetenkint 18 órában. Tanárkodásának évszáma 18.

JÁRVÁS MIHÁLY, kegyes-tanítórendi áldozó pap, rendes tanár, a Magyar Történelmi Társulat rendes tagja, hitelemző, tanította a hittant az I., a földrajzot a VII., a történelmet III., IV., VI. és VIII. osztályban, hetenkint 17 órában. Tanárkodásának évszáma 25.

KIRÁLY LAJOS, kegyes-tanítórendi áldozó pap, tanár, a Szt.-István-Társulat s a Budapesti Philologiai Társulat rendes tagja, az I. osztály főnöke; tanította a magyar és latin nyelvet az I., a görög nyelvet az V. osztályban hetenkint 18 órában. Tanárkodásának évszáma 2.

KOVÁTS ANTAL, kegyes-tanítórendi áldozó pap, rendes tanár, az Országos Tanár-Egyesület s a Szt.-István-Társulat rendes tagja, a helybeli „Katona József-Kör” titkára, Keekemét th. város könyvtári és múzeumi bizottságának tagja, a Városi Zeneiskolában a zenetörténet, az ipariskolában a vallástan tanára; tanította a magyar nyelvet az V., VI., VII., a latin nyelvet s a magyar s görög irod. szemelvényeket s művelődéstörténelmet a VI. osztályban, hetenkint 17 órában. Tanárkodásának évszáma 14.

PATAKY IMRE, világi, ipar- és keresk. iskolai igazgató, a közs. iskolaszék, a róm. kath. egyháztanács tagja, a helybeli „Katona József-Kör” pártoló tagja, a „Magyar Salon” képzőművészeti társulat tagja; tanította a rajzot és mértant a II., III., IV. és VI. osztályban, hetenkint 10 órában. Tanárkodásának évszáma 28.

PUDER JÓZSEF, kegyes-tanítórendi áldozó pap, helyettes tanár, a természetrajzi szertár gondozója, tanította a német nyelvet a III. és IV., a földrajzot a II., a természetrajzot a IV., V. és VI. osztályban, hetenkint 19 órában. Tanárkodásának évszáma 1.

RÉCSEI EDE, kegyes-tanítórendi áldozó pap, rendes tanár, a rendi növendékek tanulmányi felügyelője, a Szt.-István-Társulat, a K. M. Természettudományi s a Budapesti Philologiai-Társulat, az Erdélyi Múzeum-Egylet s a Magyar Tanítók Turista-Egyesületének rendes tagja; tanította a hittant IV., a latin nyelvet a VII. és a német nyelvet a VIII. osztályban, hetenkint 11 órában. Tanárkodásának évszáma 6.

SÁRGAY ANTAL, kegyes-tanítórendi áldozó pap, rendes tanár, a VII. osztály főnöke, a természettani szertár gondozója; tanította a fizikai földrajzot a III., a mennyiségtant a VI., VII., VIII., a természet-

tant a VII., VIII. osztályban, hetenkint 18 órában. Tanárkodásának évszáma 25.

SIMON GYULA, kegyes-tanítórendi ünnepélyes fogadalmat tett tag, helyettes tanár, a III. osztály főnöke; tanította a hittant a II. és III., a magyar nyelvet a III. s a latin nyelvet a III. és V. osztályban, hetenkint 19 órában. Tanárkodásának évszáma 2.

VÉKONY JÓZSEF, kegyes-tanítórendi áldozó pap, rendes tanár, az V. osztály főnöke; tanította a mennyiségtant a II., III., IV., V., a rajzoló geometriát az I. osztályban, hetenkint 17 órában. Tanárkodásának évszáma 25.

2. Felekezeti hittanárok.

CSAMPRÁG ISTVÁN, püspöki titkár, a kecskeméti gör. kel. hitközség adminisztratora, havonkint 2 órát tartott. Tanárkodásának évszáma ez intézetnél 1.

LAUKÓ KÁROLY, ág. ev. hitv. lelkész, tanította az ág. ev. hitv. tanulókat hetenkint 2 órában. Tanárkodásának évszáma ez intézetnél 33.

DR. BÁRÁNY JÓZSEF, főrabbi, tanította az izr. vallású tanulókat osztályonkint 2—2 órában. Tanárkodásának évszáma ez intézetnél 9.

3. Rendkívüli tantárgyak tanítói.

ARÁNYI ÁGOST, tanította a francia nyelvet a kezdőknél és haladóknál heti 2—2 órában.

HORVÁTH GYÖRGY, tanította a gyorsírást a kezdőknél és haladóknál, hetenkint 2—2 órában.

SZENT-GÁLY GYULA, világi, az intézeti ének- és zeneiskola tanszereinek gondozója, a kecskeméti Városi Zeneiskola igazgatója, a „Katona József-Kör” rendes tagja, tanította az éneket és zenét a kezdőknek és haladóknak, hetenkint 8 órában. Tanárkodásának évszáma ez intézetnél 6.

4. Intézeti szolgáló.

RIMÓCZI FERENCZ, pedellus, az intézetnél szolgál 6-ik évben.

II.

Előadott tananyag, tankönyvek.**1. Rendes, kötelező tantárgyak.****Első osztály.**

Osztályfőnök: KIRÁLY LAJOS.

- Vallástan**, heti 2 órában. A parancsokról. A malaszt és eszközeiről, a szentségekről és imádságokról. Az Ó-szövetség története megfelelő erkölcsi tanulságokkal. Tankönyvek: Közép Katekizmus. Eger, 1885. Róder Alajos, Biblia történet. Eger, 1887. *Járvás Mihály.*
- Magyar nyelv**, heti 6 órában. *a)* Nyelvtan: A hangok, mondatok, mondatrészek, a mondatok nemei, beszédrészek. Az igék nemei, személyragok, módok, idők, igeragozás. A szóképzés. *b)* Prózai és költői olvasmányok értelmes és hangsúlyozott olvasása, az olvasmány szabad elmondása, költemények szavalása. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyv: dr. Szinnyei, Iskolai magyar nyelvtan I. r. Szinnyei József, Magyar olvasókönyv I. r. Budapest, 1897. *Király Lajos.*
- Latin nyelv**, heti 7 órában. Hangtani előismeretek; beszédrészek, mondatrészek; főnév, a főnév nemei; melléknév. Az öt névragozás. A praepositíók. A melléknevek fokozása. A számnevek, a névmások. Az igeragozás eslekvő alakja az indicativusban és coniunctivusban. Fordításból mondatpéldák magyarból latinra és viszont; összefüggő olvasmányok a rómaiak eredetéről és mesék. Hetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyvek: Szepesi-Tóth, Latin alaktan I. r. Budapest, 1887. Tóth Gy. Olvasókönyv a latin alaktanhoz, Budapest, 1887. *Király Lajos.*
- Földrajz**, heti 4 órában, Európa országainak természeti viszonyokon alapuló leírása, terményei, lakosai, különös tekintettel azoknak nemzeti s politikai különféleségére. Térképrajzolás Horváth J. térképvázlatai nyomán. Tankönyv: Brózik-Paszlavszy, Európa földrajza. Budapest, 1890. Lange-Cherven, Iskolai atlasz. Budapest 1888. *Ambrusztér Sándor.*
- Számtan**, heti 3 órában. A tízes számrendszer. Alapműveletek egész számokkal, tizedes és közönséges törtekkel. A méter-mérték ismeretése. Pénzisme és időszámítás. Tankönyv: dr. Lutter Nándor. Közönséges számtan. Budapest, 1894. *Bán József.*

Rajzoló geometria, heti 3 órában. Pontok, vonalak és szögek. — Három-, négy- és szabályos sokszögek. Az idomok összeillősége, hasonlósága és terület meghatározása. A kör tulajdonságai. Geometriai ékítményi rajzolás rajzoló eszközökkel. Tankönyv: Landau-Wohlrab, Rajzoló geometria, I. r. Budapest, 1889. *Vékony József.*

Szépírás, heti 1 órában. A magyar kis- és nagybetűk alkotó részeinek és alakítási módjának ismertetése és gyakorlása; folyóírás.

Bán József.

Tornázás, heti 2 órában. Szabadgyakorlatok. Állások: alap-, zárt-, feszítő-, lábujj- és sarkállás. Tag-szabadgyakorlatok: karlendítések, lökések minden irányban, törzshajlítások, sark- és térd-emelések. Járó szabadgyakorlatok: járás oldal- és arc-sorban, helyben és továbbhaladással, utánlépéssel. Társas szabadgyakorlatok kettesével. Tornázó rendgyakorlatok: sornytítás, mellésorakozás, körjárás, kígyóvonulás. Katonai rendgyakorlatok: állás, sor-felállítás, igazodás, fedezés, fővetések, fordulatok, helyben járás arc- és oldalsorban. Szergyakorlatok: alapgyakorlatok a korláton, nyújtón, póznákon, köteleken, a vízszintes és rézsútos létrán, gyűrűshintán; magas-, távol- és kötélugrás. Játékok.

Dezső Lajos.

Második osztály.

Osztályfőnök: AMBRUSZTER SÁNDOR.

Vallástan, heti 2 órában. Az ember végezljáról és rendeltetéséről. A hitről. Az apostoli hitvallás első ágazatáról. Az új-szövetség története. Tankönyvek: Közép Katekizmus. Eger, 1885. Róder Alajos, Biblia történet. Eger, 1887. *Simon Gyula.*

Magyar nyelv, heti 5 órában. *a)* Nyelvtan. A múlt évi tananyag átisméltése után a határozók részletesen. Az összetett mondatok, a mellérendelt és alárendelt mondatok viszonyai. A többszörösen összetett mondatok. A körmondat. *b)* Prózai olvasmányok értelmese olvasása, szó- és mondattani elemzése. Költői olvasmányok betanulása és szavalása. Kéthetenként iskolai gyakorlat. Tankönyvek: Szinnyei József, Iskolai magyar nyelvtan II. r. és Szinnyei J., Magyar olvasókönyv II. r. *Ambrusztter Sándor.*

Latin nyelv, heti 7 órában. A múlt évi anyag átisméltése után az ige-tövek. A cselekvő-, szenvedő-, álszenvedő- s körülírt igeragozás. Az ige-k perfektumai és supinumai. A rendhagyó-, hiányos- és személytelen ige-k. A szóképzés. A mondat szerkesztés főbb szabályai. Fordításra magyar s latin mondatok, összefüggő olvasmányok a római

királyokról és mesék. Hetenkint iskolai gyakorlat. Tankönyvek: Szepesi-Tóth, Latin alaktan és Tóth Gy., Latin gyakorló és olvasókönyv II. r. *Ambrusztér Sándor.*

Földrajz, heti 4 órában. Ázsia, Afrika, Amerika, Ausztrália és Polynésia természeti viszonyokon alapuló leírása, terményei, lakosai, különös tekintettel néprajzi és társadalmi viszonyaikra. Tankönyv: Brózik-Paszlavszy, Ázsia, Afrika, Amerika, Ausztrália földrajza. Budapest, 1889. Lange-Cherven. Iskolai atlasz. Budapest, 1888.

Puder József.

Számтан, heti 4 órában. Számolási rövidítések. Számolási műveletek korlátolt pontossággal. Az egyszerű hármasszabály. Az olasz számolási mód. A százalékszámítás és mindennemű alkalmazása. Viszonyok és arányok. Tankönyv: dr. Lutter Nándor, közönséges számтан. Budapest, 1894.

Vékony József.

Rajzoló geometria, heti 3 órában. Stereometriai elemek. A sík. Az egyenesek és síkok fekvése. A lapszög és szöglet. A legfontosabb testek, úgymint hasáb, gúla, szabályos testek, henger, kúp és gömb tulajdonságai és hálózata. A testek ábrázolása egy síkon, felszínének és térfogatának meghatározása. Testminták készítése, síkékértmények rajzolása. Tankönyv: Előírt tankönyv nem használtatott.

Pataky Imre.

Szépírás, heti 1 órában. A magyar és német betűk alakítása és írása. Folyóírás mind a két nyelven.

Pataky Imre.

Tornázás, heti 2 órában. Szabadgyakorlatok. Állások: lépő-, keresztezett-, terpeszkedő-, guggoló-állás. Tag-szabadgyakorlatok: karnyújtások, ütések minden irányban; törzsfordítások, lábemelések- és vetések. Járó szabadgyakorlatok: járás különféle lábtartással helyben és tovább haladással, váltogatott utánlépéssel. Futás. Társas szabadgyakorlatok. Tornázó rendgyakorlatok: elé-, mellésorakozás, szögjárás, csigajárás. Katonai rendgyakorlatok: rendekbe fejlődés és sorba-szakadozás. Szergyakorlatok: Lásd I. osztály. Játékok.

Dezső Lajos.

Harmadik osztály.

Osztályfőnök: SIMON GYULA.

Vallástan, heti 2 órában. Az ember rendeltetéséről és végezőljáról. A hitről, az apostoli hitvallásról, parancsolatokról és a malaszt eszközzeiről. Tankönyv: Közép Katekizmus. Eger, 1885. *Simon Gyula.*

Magyar nyelv, heti 3 órában. Olvasmányok szó- és mondattani elemzéssel. A nyelvtan rendszeres tárgyalása, szavalás. Kéthetenként egy iskolai dolgozat. Tankönyvek: Szinnyei József. Rendszeres magyar nyelvtan, 1897. Budapest. Magyar olvasókönyv III. 1895. Budapest.

Simon Gyula.

Német nyelv, heti 4 órában. A helyes olvasás és írás szabályai. A nevek és igék ragozása. A melléknév és fokozása. Névmások. Számnevek. Mondatalkotás és szórend. Könnyebb prózai darabok fordítása. Kéthetenként egy iskolai írásbeli gyakorlat. Tankönyvek: dr. Szemák István, Német nyelvtan I. rész. Budapest, 1889. U. a. Német olvasókönyv I. rész. Budapest, 1890.

Puder József.

Latin nyelv, heti 6 órában. Az alaktan ismétlése. Mód- és időtan az egyszerű mondatokban; az ige névszói alakjainak alkalmazása: infinitivus, supinum, gerundium és gerundivum, a participialis szerkezet. Az egyszerű mondat rendszeres tárgyalása: állítmány, tárgy, határozó, jelző és appositio. Fordítás: Hexameterek. Phaedrusból: Canis per fluvium carnem ferens. Frater et soror. De vitiis hominum. Omnia mecum porto mea. Liviusból: A római köztársaság története: A köztársaság első évei, 1—11. fej. A néptribunatus behozatala, 1—10. fej. C. Marcus Coriolanus, 1—2. fej. Memoriter: Gnómák. Canis per fluvium carnem ferens. Hetenként egy iskolai dolgozat a nyelvtani anyag begyakorlására. Tankönyvek: Szepesi-Tóth, Mondattan, Budapest, 1887. dr. Tóth, Latin olvasókönyv, Budapest, 1892.

Simon Gyula.

Történelem, heti 4 órában. Magyarország története, befejezésül földrajzi, politikai és műveltségi viszonyai. Tankönyv: Varga Ottó, A magyarok története és Magyarország a jelenben. Budapest, 1892.

Járvás Mihály.

Physikai földrajz, heti 2 órában. A physika főbb törvényei. A föld mint világtest. A földgömb szárazsága, vize és légköre. Tankönyv: dr. Schmidt Ágoston, Physikai földrajz. Budapest, 1891.

Sárgay Antal.

Számítás, heti 3 órában. Összetett hármasszabály. Egyszerű és összetett kamatszámolás. Határidőszámolás. Egyszerű és összetett társaságsszabály. Elegyítésszabály. Tankönyv: dr. Lutter Nándor, Közönséges számítás. Budapest, 1893.

Vékony József.

Rajzoló geometria, heti 2 órában. Távolságok mérése, párhuzamos és merőlegesek szerkesztése. Az egyenoldalú, egyenlőszárú és a derékszögű háromszög tulajdonságain alapuló szerkesztések. Összeillő és hasonló idomok s ezek tulajdonságainak alkalmazása a gya-

korlati mérésnél. A húr és érintő tulajdonságai, központi és kerületi szögek; sokszögek. Körök viszonyos fekvése. Területmérés és nivelálás. Tankönyv: Előírt tankönyv nem használtatott.

Pataky Imre.

Tornázás, heti 2 órában. Szabadgyakorlatok. Állások. Tag-szabadgyakorlatok: kar-, láb-, törzsgyakorlatok. Járó szabadgyakorlatok. Társas szabadgyakorlatok. Tornázó rendgyakorlatok: ellenvonulás, köralakítás, kanyarulatok a központ körül. Katonai rendgyakorlatok: kanyarodások, kettős rendekbe fejlődés. Szergyakorlatok a korláton, nyújtón, köteleken, póznákon, a rézsútos és vízszintes létrán, lovon, bakon; magas-, távol- és kötélugrás. Tornajátékok. *Dézső Lajos.*

Negyedik osztály.

Osztályfőnök: BÀN JÓZSEF.

Vallástan, heti 2 órában. A külső isteni tisztelet általában. A szertartástan fogalma és felosztása. A szent helyek és az egyházi készletek. Az isteni tisztelet szent cselekményei. A szent idők. Tankönyv: Pokorny Emánuel: Katholikus szertartástan. *Récsői Ede.*

Magyar nyelv, heti 4 órában. Irály- és verstan megfelelő olvasmányokkal. Arany János Toldija nyelvi és tárgyi magyarázatokkal. Kéthetenként részben iskolai-, részben házi dolgozat. Tankönyvek: Pintér Kálmán, Magyar stilsztika, I. r. Budapest, 1892. Lehr Albert, Arany János Toldija, Budapest, 1893. *Bán József.*

Német nyelv, heti 3 órában. Helyes olvasás és írás. A nyelvtan rendszeres áttekintése, különösen az igeitan, névragozás, melléknevek, névmások, praepositiók és postpositiók. Válogatott költői és prózai olvasmányok fordítása, elemzése és emlézése. Kéthetenként egy írásbeli iskolai dolgozat. Tankönyvek: dr. Szemák István, Német nyelvtan II. rész. Budapest, 1888. U. a. Német olvasókönyv II. rész. Budapest, 1887. *Puder József.*

Latin nyelv, heti 6 órában. Ismétlések. Módozások és idők a fő- és mellékmondatokban. Oratio obliqua. Liviusból: Decemviri. De Veiorum expugnatione. Quomodo Galli Romam occupaverint. Ovidiusból: De Romulo Remoque. Hetenként egy iskolai dolgozat. Tankönyvek: Szepesi-Tóth, Latin mondattan. Budapest, 1887. dr. Tóth György Latin olvasókönyv 1892. *Bán József.*

Történelem, heti 3 órában. Az ó-kor története. Rövid tájékoztatás azon népek története és műveltségi állapota körül, melyek a görög nép fejlődését megelőzték és az utóbbira később befolytak. A görögök

története és műveltségi viszonyuk. Macedonia emelkedése. Nagy Sándor hódításai és ezek következményei. Róma politikai és művelődés-története az actiumi ütközetig. Tankönyv: Szölgvény János, Világtörténet. I. r. Ó-kor. Budapest, 1891. *Járvás Mihály.*

Természetrézajz, heti 3 órában. Ásvány-, kőzet- és földtan, az ásványok tulajdonságai. Az ásványok rendszere s az iparilag fontosabb ásványok részletes leírása. Egyszerű és összetett kőzetek. Földtan. Tankönyv: dr. Roth Samu. Az ásvány-, kőzet- és földtan alapvonalai. Budapest, 1888. *Puder József.*

Mennyiségtan, heti 3 órában. Bevezetés az algebra, összeadás és kivonás algebrai egész számokkal, kiterjesztve a két- és háromtagú mennyiségek négyzetének és köbének képzésére, osztás egész számokkal, a geometriai haladvány, mint az osztás specialis esete, a négy alapművelet algebrai törtszámokkal, elsőfokú egyenletek egy ismeretlennel és az arányok tana. Tankönyv: dr. Lutter Nándor. Betűszám. Budapest, 1891. *Vékony József.*

Rejzoló geometria, heti 2 órában. A kúpszeletek szerkesztése adott alkotó részek alapján, húrjaik és érintőik tulajdonsága. Ábrázolás egy síkon (axonometria). A pont, vonal, lap és test ábrázolása két síkon (derékszögű vetítés). Tankönyv: Előírt tankönyv nem használtatott. *Pataky Imre.*

Tornázás, heti 2 órában. Szabadgyakorlatok. Térdelések, támaszfekvések. Tag-szabadgyakorlatok. Járó szabadgyakorlatok különféle láb-tartással. Szökdelések. Társas szabadgyakorlatok kézi szerekekkel. Tornázó rendgyakorlatok: rendekbe, kettős rendekbe fejlődés menetben. Szergyakorlatok: lásd III. osztály. Tornajátékok.

Dezső Lajos.

Ötödik osztály.

Osztályfőnök: **VÉKONY JÓZSEF.**

Vallástan, heti 2 órában. Alaphittan. Isten és vallás. Az isteni kinyilatkoztatás. A ker. vallás kinyilatkoztatott vallás. Az evangéliumok, mint bizonyítékforrások. Jézus Krisztus az Isten küldötte. Jézus egyházának megalapítása, szervezete. A kinyilatkoztatott tan forrásai. Tankönyv: Titz Antal dr., Kath. vallástan I. r. Budapest, 1897. *Arányi Ágost.*

Magyar nyelv, heti 3 órában. A ballada elmélete. A magyar nép- és a műballada. Egyes balladák és lyrai költemények magyarázata tartalom, költői nyelv, szerkezet és versalak szempontjából. Az írásművek

szerkesztésének általános szabályai, megfelelő olvasmányok kapcsán. Havonként házi, írásbeli dolgozat. Tankönyvek: Magyar balladák. Magyarázzák: Greguss Ágost és Beöthy Zsolt. Budapest, 1883. Pintér Kálmán, Magyar stilisztika, II. r. Szerkesztéstan. Budapest, 1893. *Kováts Antal.*

Német nyelv, heti 3 órában. Nyelv- és mondattani ismétlések. Mesék, leírások, románczok és költemények fordítása, elemzése és emlékezése. A szókinés gyarapítása. Szavalatok. Havonként egy írásbeli iskolai gyakorlat. Tankönyvek: dr. Szemák István, Német nyelvtan II. r. Budapest, 1896. U. a. Német olvasókönyv III. r. Budapest, 1888. *Arányi Ágost.*

Latin nyelv, heti 6 órában. Nyelvtani és mondattani ismétlések. Livius XXI. könyvének 1—59. fejezete. Anthológiából: Cn. Naevius: 1. Qu. Ennius: 2. C. Valerius Catullus: 3., 4., 8., 13. P. Vergilius Maro: 19. Qu. Horatius Flaccus: 30., 31., 37., 38. P. Ovidius Naso 54., 57., 58., 62. Régiségtanból: Róma leírása. Hadügy. Kéthetenként iskolai dolgozat. Tankönyvek: Bartal-Malmosi: T. Livii ab urbe condita libri XXI., XXII. Budapest, 1891. Bartal-Malmosi, Jegyzetek. Livius XXI. és XXII. könyvéhez, 1881. Pirchala Imre, Anthologia Latina, Budapest, 1890. Wagner-Horváth, Római régiségek. Budapest, 1890. *Simon Gyula.*

Görög nyelv, heti 5 órában. Hangtan. Névalaktan. Az igetanból az az ω -végű igék. Az elméleti rész begyakorlására mondatok és kisebb elbeszélések fordítása görögből magyarra és magyarból görögre. Kéthetenként egy iskolai írásbeli gyakorlat. Tankönyvek: dr. Maywald József, Görög nyelvtan. Budapest, 1897. Dr. Maywald József, Görög olvasókönyv. Budapest, 1897. *Király Lajos.*

Történelem, heti 3 órában. A római császárság megalapításától Európai főbb államainak megalakulásáig; az ó-kor befejezése s a középkor története. Tankönyv: Szölgyémy, Világtörténelem II. r. Budapest, 1892. *Ambrusztér Sándor.*

Természetráajz, heti 2 órában. A növények tagozata élő példányokon. Virágok ismertetése az őszi flórából. Sejt-, alak- és szövettan görseői mutatóványokkal. Linné rendszere. Rendszeres leíró növénytan. A növények földrajzi elterjedése. Tankönyv: dr. Roth Samu, A növénytan alapvonalai. Budapest, 1892. *Pudler József.*

Mennyiségtan, heti 4 órában. Betűszámtan: határozott elsőfokú egyenletek több ismeretlennel. A kéttagúaknak magasabb pozitív egész hatványai. Pascal-féle háromszög. Számtani haladvány. Gyökfejtés. Másodfokú egyenletek egy ismeretlennel. Geometria: A sík idomok

meghatározása, összeillősége, hasonlósága és egyenlősége. A körre vonatkozó főbb tételek. Tankönyv: dr. Lutter Nándor, Betűszámтан. Budapest, 1891. és u. a. Mértan, Budapest, 1891. *Vékony József.*

Tornázás. heti 2 órában. Szabadgyakorlatok. Állások. Tag-szabadgyakorlatok ellenkező oldalmozgásokkal. Birkózó gyakorlatok. Társas szabadgyakorlatok. Tornázó rendgyakorlatok: 8-as járás $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ kanyarulatok négyes sorokban. Katonai rendgyakorlatok: fejlődés rendekből és kettős rendekből; húzódás. Szergyakorlatok: könnyebb felülések a bakra és lóra, helyből és iramodással, átugrások, kötélugrás, magas- és távol-ugrás fordulattal, fordulatok a magas és alacsony nyujtón, korláton, gyűrűhintán, vándormászás a póznákon, gyakorlatok a vízszintes és rézsútos létrán. Játékok.

Dezső Lajos.

Hatodik osztály.

Osztályfőnök: KOVÁTS ANTAL.

Vallástan, heti 2 órában. Az ágazatos hittan fogalma és felosztása. A háromszemélyű egy Istenről, Isten teremtményeiről. Az Igc megtestesüléséről. A megváltásról. Mária, Istennek szent anyja. A malaszt-ról és a szentségekről. Az utolsó dolgokról. Tankönyv: dr. Titz Antal, Kath. vallástan II. Budapest, 1898. *Arányi Ágost.*

Magyar nyelv, heti 3 órában. Költői olvasmányok: Shakespeare-től Coriolanus, tragédia. Molière-től Tudós nők, vígjáték, megfelelő tárgyi és tartalmi magyarázatokkal kapcsolatosan, főtekintettel a drámai szerkezet- és jellemzésre. Rhetorika: a prózai, különösen a történeti, szónoklati és értekező műfajok elmélete, tekintettel fejlődésükre a görög, római és magyar irodalomban. Havonkint házi, írásbeli dolgozat. Tankönyvek: Coriolanus, Shakespeare tragédiája, fordította Petőfi Sándor, jegyzetekkel és magyarázatokkal kiadta Szigetvári Iván. Budapest, 1887. Molière, Tudós női. Fordította Arany László. Magyarázta Greguss Ágost. Budapest, 1880. Pintér Kálmán, Rhetorika és olvasókönyv. Budapest, 1895.

Kováts Antal.

Német nyelv, heti 3 órában. A német ballada-költészet elméletileg és példákban. Költői és prózai olvasmányok nyelvi és tárgyi magyarázatokkal, azok fordítása, elemzése és emlézése. Szavalás. A szókinés gyarapítása, folytonos nyelvtani ismétlések. Havonkint egy írásbeli iskolai gyakorlat. Tankönyvek: mint az ötödik osztályban. *Arányi Ágost.*

Latin nyelv, heti 6 órában. Nyelvtani ismétlések és stílus-gyakorlatok. Olv.: Sallustius de bello Jugurthino, a 35—84. cap. kihagyásával. Vergilius Aeneisének I. énekéből szemelvények, a II. ének egészen. Cicero De imperio Cn. Pompei. Kéthetenként egy iskolai írásbeli gyakorlat. Régiségtanból: A birodalom lakossága és annak jogi állapota. A kormány és államhatalom. Vallásügy. Tankönyvek: C. Sallusti Crispi Libri. Bartal A. és Malmosi K. Budapest, 1880. P. Vergili Maronis Aeneidos libri. Pirchala Imre. Budapest, 1895. Ugyanattól: Jegyzetek Verg. Aeneiséhez. Budapest, 1882. M. T. Ciceronis De imperio Cn. Pomp. oratio. Keleti Vincze. Budapest, 1887. Wagner-Horváth, Római régiségek. Budapest, 1896. *Kováts Antal.*

Görög nyelv, heti 5 órában. A μ végű igék. Az ω -végű igék V—VIII. osztálya. A szóképzés és összetétel. A mondatban főbb szabályai. Olv. a Gyakorlókönyvből 1—50. A Chrestomathiából Anab. VI. Xenophon a hadsereg élére lép. Xenophon Memorab. I. 3., III. 6. Tankönyvek: Maywald József dr., Görög nyelvtan. Budapest, 1895. Ugyanattól, Görög Gyakorló és Olvasókönyv Xenophonból. Budapest, 1888. *Horváth György.*

Magyar irodalmi olvasmány, görög irodalom és művelődéstörténelem, heti 2 órában. *a)* Magyar irod. olvasmányok: Mindszenty G. Naplója, Szalárdy Siralmas krónikája, Kemény János és Bethlen Miklós gr. Önéletírása, Cserey, Apor, Mikes, Zrinyi M. gr., Pázmány Péter, Faludi, Horváth Mihály, Salamon F., Pauler Gyula műveiből az adott részletek. *b)* Görög irodalmi olvasmány: Homeros Iliásának 1., 2., 3., 6., 9., 11., 16., 18., 19., 20., 22. és 24. énekéből, Odysseiájának 1., 6., 9., 11., 12., 17., 19., 22., 23., 24. énekéből. *c)* Görög régiségek: a hitélet régiségei, a színházi és magánrégiségek. A művészetek: az építés, szobrászat, festő- és zeneművészet története. Időszakonként egy házi, írásbeli dolgozat. Tankönyvek: Dr. Jancsó Benedek, Magyar irod. olvasmányok. II. r. Budapest, 1891. Schill Salamon, Görög régiségek, Budapest, 1891. Dr. Csengery János, Homeros Iliása, Dr. Gyomlay Gyula, Homeros Odysseája, Budapest, 1891. *Kováts Antal.*

Történelem, heti 3 órában. Az új-kor története Amerika fölfedezésétől a bécsi congressusig. A legújabb kor rövid áttekintése. Tankönyv: Szölgvény, Világtörténelem III. r. Budapest, 1893.

Járvás Mihály.

Természetrész, heti 3 órában. Általános állattan, a szervek és szervrendszerek leírása, az állattörzsek megkülönböztetése. A fejlődéstan és élettan elemei. Állatrendszer az egyes osztályok főbb képviselői-

nek leírásával. Az állatok földrajzi elterjedése. Tankönyv: dr. Róth-Vámgel, Az állattan alapvonalai, Budapest, 1895. *Puder József.*

Mennyiségtan, heti 3 órában. Algebra: A hatványozás általánosítása. A negatív, tört és zérus exponensű hatványmennyiségekkel való számolási műveletek. Imaginarius és complex számok. Brigg-féle logaritmikus kiszámítása és számolás logaritmikusokkal. Tankönyv: dr. Lutter Nándor, Betűszámán, III. r. Budapest, 1891. Geometria: A trigonometria s alkalmazása a sík-háromszögek és szabályos sokszögek megoldására. Az egyenesek és síkok átmetszései. Az egyenközü egyenes vonalak és síkok. Tankönyv: dr. Lutter Nándor, Mértan II. r. Budapest, 1891. *Sárgay Antal.*

Tornázás, heti 2 órában. Szabadgyakorlatok. Három és négy részből álló összetett tag-szabadgyakorlatok. Birkózó gyakorlatok. Társas szabadgyakorlatok. Tornázó rendgyakorlatok: füzérek. Katoni rendgyakorlatok: kettős rendekbe fejlődések, húzóadások, kanyarodások menetben. Szergyakorlatok: Lásd V. osztály. Tornajátékok. *Dezső Lajos.*

Hetedik osztály.

Osztályfőnök: SÁRGAY ANTAL.

Vallástan, heti 2 órában. A ker. kath. erkölestán. Előismeretek. Az Istennek tetsző élet alapföltételei. Az Istennek tetsző élet, tekintettel Istenre és az ő teremtményeire. Az Istennek tetsző élet tökéletesítése. A földi élettől való megválás. Tankönyv: Wappler Antal dr. A ker. kath. egély tankönyve, III. r. Eger, 1890. *Arányi Ágost.*

Magyar nyelv, heti 3 órában. Verstan. A költői művek elmélete, tekintettel fejlődésök történetére. Költői művek olvasása. Főbbek: Zrínyi szigeti veszedelme, Csokonai Dorottyája. Katona Bánk bánja, Kisfaludy K.-tól Csalódások. Madách, Az ember tragédiája. Havonkint egy házi írásbeli dolgozat. Tankönyv: Pintér-Erdélyi. Poetika és Olvasókönyv. Budapest, 1895. *Kováts Antal.*

Német nyelv, heti 3 órában. Hermann und Dorothea, Minna von Barnhelm, valamint egyéb költői darabok olvasása nyelvi és tárgyi magyarázatokkal, azok fordítása és elemzése. Etymologiai fejtegetések. Nyelvtani ismétlések. Közönséges polgári ügyiratok szerkesztése német nyelven. Az irodalomtörténetből: Régi német nyelvemlékek és az első virágzás kora. Havonkint egy iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyvek: dr. Szemák István, Német nyelvtan. II. rész. Budapest, 1895. U. a. Német olvasókönyv. IV. rész. Budapest, 1891.

Arányi Ágost.

Latin nyelv, heti 6 órában. Cicero: in Catilinam Orat. I. és IV. In Antonium Philippica I. Epist. ad. Att. II. 22., III. 5., 6. ad fam. III. 11., XIV. 2., 4., 5., XVI. 12. Vergil. Aen. VI. egészen, a VIII-ból részletek. Nyelvtani ismételés, régiségtan, irodalomtörténet. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyvek; Köpesdy, M. T. Cic. In. L. Serg. Cat. Orationes IV., Szabó Szilv., M. T. Cic. Or. Philippicae. Jánosi, Cicero levelei. Budapest, 1884. Pirchala, Vergilii Aen. libri XII. Budapest, 1881. *Récei Ede.*

Görög nyelv. heti 5 órában. Homeros Ilias I. 1—437.; 493—611. III., VI. 369—529. XVI. 1—167.; 198—305.; 351—493.; 684—867. Herodotostól szemelvények: Kroisos és Solon. Persa szokások. Egyiptomi szokások. Cheops pyramisa. A marathoni csata. A Pythia erkölcsi tanítása. Az Alkmeonidák. A thermopylaei csata. A salamisi tengeri ütközet. — Kéthetenként egy iskolai írásbeli gyakorlat. Tankönyvek: Csengeri János, Hemeros Iliasa, Budapest, 1896. Geréb József, Görög prózai szemelvények Herodotostól, Xenophon és Platon irataiból. Budapest, 1897. *Horráth György.*

Politikai földrajz, heti 2 órában. Európa és Amerika független államainak és gyarmatainak politikai, természeti, kulturális és gazdasági viszonyai. Tankönyv: Scholtz A., Politikai földrajz. Budapest, 1892. *Járvás Mihály.*

Természettan, heti 4 órában. Bevezető meghatározások és alapfogalmak. Általános tulajdonságok és erők. Mechanika, rezgés- és hangtan és fénytán kísérletekkel és mathematikai megállapodásokkal. Tankönyv: dr. Schmidt Ágoston, Természettan. Budapest, 1887. *Sárgay Antal.*

Mennyiségtan, heti 3 órában. Algebra: A zérusra redukált s rendezett vegyes másodfokú egyenletek elmélete. Complex számokkal való számolási műveletek. A rendszeres háromtag maximalis és minimalis értékei. Másodfokúakra redukálható felsőbb fokú egyenletek megoldása. A végtelen geom. haladvány. A kamatok kamatjának alakképletei, évi betétek és járulékok, törlesztés. Tankönyv: dr. Lutter Nándor, Betűszám- és Mértan. Budapest, 1888. Geometria: A stereometria alaptételei. A hasáb, henger, gúla, kúp, csonka gúla és kúp származása, tulajdonságai, felszíne és köbtartama. Analytika. Tankönyv: dr. Lutter Nándor, Mértan. Budapest, 1888. *Sárgay Antal.*

Tornázás. heti 2 órában. Szabadgyakorlatok. Összetett tag-szabadgyakorlatok, váltva és összekötve járással. Birkózó gyakorlatok, társas szabadgyakorlatok vasbotokkal. Tornázó rendgyakorlatok: fűzé-

rek. Katonai rendgyakorlatok: húzódások menetben, fejlődések rendekből, kettős rendekből. Szergyakorlatok: a csapatok erejének és ügyességének megfelelő gyakorlatok. Súlyemelés, súlydobás. Tornajátékok. *Dezső Lajos.*

Nyolczadik osztály.

Osztályfőnök: HORVÁTH GYÖRGY.

Vallástan, heti 2 órában. A róm. kath. egyház külső és belső története a bécsi congressusig (1815). Tankönyv: Wappler Antal dr., A kath. egyház története. Eger, 1894. *Arányi Ágost.*

Magyar nyelv, heti 3 órában. A magyar nemzeti irodalom ismeretése, különös tekintettel Vörösmarty, Petőfi, Arany és Madách költészetére; a jelentékenyebb irodalmi irányzatok és férfiak tüzetes méltatása, műveik, illetőleg Gyulai, Toldy, Beöthy, Szilády, Kemény és mások idevágó munkáinak olvasása alapján. Havonkint házi, írásbeli dolgozat. Tankönyv: Erdélyi Károly, A magyar nemzeti irodalom története. Budapest, 1897. *Bán József.*

Német nyelv, heti 3 órában. Iphigenie auf Tauris, valamint egyéb költői és prózai darabok olvasása és fordítása nyelvi és tárgyi magyarázatokkal. Etymologiai fejtegetések. Hasonértelmű szók magyarázása. Beszédgyakorlatok. A magyar nyelvtől elütő német kifejezések. Mondattan. Az irodalomtörténetből: A második virágzás kora és annak nevezetesebb költői. Havonkint egy iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyv: dr. Szemák István, Német nyelvtan II. r. és mondattan. Budapest, 1895. U. a. Német olvasókönyv IV. r. Budapest, 1891. *Récsi Ede.*

Latin nyelv, heti 5 órában. Horatii Carm. I. 2. 3. 4. 11. 14. 22. II. 3. 17. III. 1. 2. 3. 6. 30. Epod. 2. 7. 16. Satir. I. 6. 9. Epist. I. 5. 9. Szemelvények az Ars poëticából. Tacitusból: Augustus, Tiberius, Claudius halála, Nero ez. fejezetek. Nyelv-, mondat- és régiségtan, irodalomtörténet. Kéthetenkint iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyvek: Bartal-Malmosi, Horatii opera omnia. Budapest, 1880. David-Pozder, Tacitus, Budapest, 1889. Wagner-Horváth. Római régiségek és római irodalomtörténet. Budapest, 1890.

Horváth György.

Görög nyelv, heti 3 óra. Homeros Od. I. 1—305., II. 1—432., V. 1—493., VI. 1—65., a IX. ének szemelvényesen. Platon, Sokratis Apologia és Kriton. Kéthetenkint egy írásbeli gyakorlat. Tankönyvek: Csengeri János. Homeros Odysseája. Bpest, 1895. Geréb József,

Görög prózai szemelvények Herodotos, Xenophon és Platon irataiból. Budapest, 1897. *Horváth György.*

Történelem, heti 3 órában. Magyarország oknyomozó története, tekintettel az alkotmány fejlődésére, a műveltségi viszonyokra és kútfőkre. Tankönyv: Ribáry-Mangold, Magyarország oknyomozó történelme. Budapest, 1891. *Járvás Mihály.*

Természettan, heti 4 órában. Hőtan, delejesség, elektromosság, az anyag szerkesztésére vonatkozó főbb khemiai tételek, a kosmographia elemi kísérletekkel. Tankönyv: dr. Schmidt Ágoston, Természettan, Budapest, 1887. *Sárgay Antal.*

Mennyiségtan, heti 2 órában. Algebra: A kapcsolástan fogalma, permutatiók, combinatiók és variatiók és Newton kéttagú tantétele. Az algebra főbb pontjainak rövid ismertetése. Geometria: A gymn. anyag rövid átisméltése, különös tekintettel a trigonometriára és stereometriára. Tankönyv: dr. Lutter Nándor, Betűszámítan és Mértan, Budapest, 1888. *Sárgay Antal.*

Bölcsészeti előtan, heti 4 órában. Psychologia: A lelki jelenségek főcsoportjai. Az idegrendszer fontossága. A test és lélek kölcsönhatásai. Az érzés, érzet és képzet. Az érzelmek. Az akarat. — Logika: A logika feladata. Az analysis és a synthesis. A deduktív és az inductív módszer. A tanúságtétel és bírálata. Az egyes tudományok módszere. A logikai tévedés. Tankönyv: Joly H., Philosophiai propaedeutica. A psychologia és a logika vázлата. Budapest, 1886. *Dr. Tóth György.*

Tornázás, heti 2 órában. Lásd VII. osztály. *Dezső Lajos.*

2. Rendkívüli, nem kötelezett tantárgyak.

Franczia nyelv, heti 2 órában. Helyes olvasás és írás, az alaktan elemei, a beszédrészek és azok alkalmazása, költői és prózai darabok olvasása és elemzése, egyes darabok emlézése, franczia kifejezések. Beszédgyakorlatok. Nevesebb franczia írók rövid életrajza franczia nyelven. Tankönyv: Magyar-franczia nyelvtan. Dr. Ottó Emil után Rayé Lajos. Budapest, 1892. *Arányi Ágost.*

Gyorsírás, kezdőknél és haladóknál heti 1—1 órában, összesen 2 órában.

Haladóknál: A Gabelsberger-Markovics rendszerű vitairási rész. Gyakorlatul különböző gyorsaságú dictatumok leírása szolgált. Tankönyv: Forrai Soma, Magyar Gyorsírás Könyve. Vitairás. Budapest, 1886. *Horváth György.*

Kezdőknél: A Gabelsberger-Markovics rendszerű gyorsírásnak levelező része. Tankönyv: Forrai Soma, Magyar gyorsírás könyve, levelező rész. Budapest, 1886. *Horváth György.*

Ének és zene. Ének, kezdőknél heti 2 órában. Az elméletből: vonalrendszer, kulcs, hangjegyek nevei és időértékük, szünetjelek, egyszerű ütemek, a kemény hangsor képzése, módosító jelek, a helyes éneklés szabályai. A gyakorlati részből: ritmikai és hangtalálási gyakorlatok a kemény C, G, D, F és B hangsorok és hangközök gyakorlása, egy- és kétszólamú dalok éneklése. Tankönyv: Szent-Gály „Zeneelmélet” Kecskemét, 1895.

Haladóknál: heti 1 órában. Az elméleti részből: az előbbieket ismétlése, lágy hangsor képzése, előadás, előadási jelzések. A gyakorlati részből: hangsor- és hangköz-éneklés, hangtalálási gyakorlatok, az előadási jelek alkalmazása az éneklésnél.

Karének, heti 1 órában. A haladó énekesekből alakított vegyeskar az elmúlt tanévben több iskolai ünnepélyen működött közre. Segédkönyvül szolgált dr. Harrach József „Magyar Arion” című, vegyeskari művek gyűjteménye.

Zene, kezdőknél és haladóknál heti 1—1, összesen 2 órában.

Kezdőknél az elméleti részből: a hegedű részeinek ismertetése, vonalrendszer, kulcs, hangjegyek nevei és időértékük, szünetjelek, egyszerű ütemek. Gyakorlati rész: állás, hegedű- és vonótartás, gyakorlatok az üres húrokon a vonókezelés elsajátítására, ritmikai gyakorlatok. Tankönyv: Szent-Gály „Zeneelmélet” és Bloch J. „Hegedű iskola” I. rész.

Haladóknál az elméleti részből: összetett ütemek, hangsorok és hármas hangzatok négy keresztig és bé-ig, természetes hangközök. Gyakorlati részből: az elméleti ismereteknek megfelelő gyakorlatok játéka. Tankönyv: mint a kezdőknél, továbbá Wohlfahrt op. 54., Dancla „Duettek” I. füzet.

Zenekari gyakorlatok, heti 2 órában. A haladó zenészekből alakult zenekar a vegyes-karral együtt működött közre az iskolai ünnepélyeken. *Szent-Gály Gyula.*

Az 1899—1900. tanévre megállapított tananyag és tankönyvek.

A jövő tanév tanterve és tananyaga a II.—VIII. osztályokban a nm. v. és közokt. m. kir. miniszterium által 1302/89. sz. alatt jóváhagyott „Állandó tanmenet” szerint marad.

A tankönyveket illetőleg tehát a jövő tanévben a II.—VIII. osztályokig más változás nem lesz, mint az, hogy a VII. osztályba fokozatosan behozatik dr. Titz Antal Erkölestana. Azok pedig, kik a VII. osztályban görög-pótló tantárgyakat tanulnak, kötelesek az ezen osztályra előírt tankönyveket beszerezni.

Az I. osztályban használandó tankönyvek végleges megállapítása csak szeptember hó első napjaiban fog megtörténni.

III.

Írásbeli feladványok.

1. Magyar nyelven.

V. osztályban. A magyarnak kincsénél is drágább hazája. (Bizonyítás Fogarasi István alapján.) A szónokló ballada jellemvonása. (Fejtegetés.) Bor vitéz esete. (Elbeszélés.) A ballada szerkezetének szabályai a Temre hívásban. (Értekezés.) Az utazás eszközei. (Ismertetés.) A városi székház. (Leírás.) Szibinyáni Jank. (Elbeszélés.) Miért hasznos a történelem tanulása? (Elmélkedés.) „Kerüld a tartalmatlan könyvet“. (Kölcsey.) (Chria.)

VI. osztályban. Coriolanus ellenfelei az első felvonásban. (Értekezés.) Minő befolyások alatt változik Coriolanus jelleme hazaárulóvá? (Fejtegetés.) Coriolanus a jellemtragikum egyik legkiválóbb képviselője. (Értekezés.) A „Tudós nők“ komikuma. (Értekezés.) A nándorfehérvári diadal. (Elbeszélés.) Az iparos osztály keletkezése. és első szervezete hazánkban. (Ismertetés.) A tárgyilagosság mibenléte a történetírásban. (Értekezés.) A *pragmatica sanctio*, mint a Magyarország függetlenségét bizonyító érvek forrása. (Ismertetés.) Gyászbeszéd, egy iskolatárs elhunytá alkalmával. (Szónoki beszéd-kisérlet.)

VII. osztályban. A képzelet és eszményítés. (Értekezés.) A költői mű eredetiségének ismertető jelei. (Értekezés.) Arany „Őszszel“ cz. költeményének méltatása tartalom, alapeszme és külalak tekintetében. (Fejtegetés.) Az antik és modern óda. (Összehasonlítás.) „A merengőhöz“ cz. költemény életbölcselete. (Fejtegetés.) Etele és Buda jelleme „Buda halálá“-ban. (Értekezés.) Az eposz és regény. (Összehasonlítás.) Irene tragikai vétsége. (Értekezés.) Lombai komikai rögeszméje. (Fejtegetés.)

VIII. osztályban. Az ős-magyar költészet tárgyai. (Értekezés.) Balassi Bálint költői egyénisége. (Jellemzés.) A kurucz költészet általános

jellemzése. (Értekezés.) A nyelvújítás eredményei. (Fejtegetés.) Mátyás és a renaissance. (Értekezés.) A villamosság gyakorlati alkalmazása. (Értekezés.) „Mi dolgunk a világon? küzdeni erőnk szerint a legnemesbékért” Vörösmarty. (Chria.) A magyar nemzeti irodalom, mint a szív és jellemképzés hathatós eszköze. (Fejtegetés.)

Görögpótló magyar dolgozatok.

V. osztályban. Az Ilias főhőse valóban Achilles. (Bizonyítás.) Mely okokkal bizonyítja Zrínyi a „Török Áfium”-ban az idegen segítség lehetetlenségét? (Ismertetés.) Odysseus bolyongásai. (Elbeszélés.)

2. Érettségi feladványok.

A júniusi vizsgálatokhoz.

a) Magyar nyelvből.

1. Berzsenyi Dániel ódaköltészete. (Aesth. fejtegetés.)
2. Erdély különválása, története, alkotmánya és hatása költészetünkre.
3. A levegő fénytüneményei.

Az első tételt kidolgozta 25, a másodikat 7, a harmadikat 2. = 34
Jelesen dolgozott 14, jól 9. elégségesen 10, elégtelenül 1. = 34.

b) Német nyelvből.

Orpheus. Fordítás magyarból németre.

Jelesen dolgozott 7, jól 14, elégségesen 9, elégtelenül 4. = 34.

c) Latin nyelvből.

M. Junius beszéde a senatusban. Fordítás magyarból latinra.

Jelesen dolgozott 8, jól 10, elégségesen 15, elégtelenül 1. = 34.

d) Görög nyelvből.

Homerus Odys. XII. énekéből a 260—293. sorig. Fordítás görögéből magyarra.

Jelesen dolgozott 18, jól 9, elégségesen 7. = 34.

c) **Mennyiségtanból.**

1. Valaki 57,550 frtra becsült házat fölajánlja évenként (minden év elején) fizetendő 3250 frtért. Hány év alatt lesz a ház kifizetve, ha 4-2 százalékot számitanak?

2. Egy egyenes esonka kúp két alapjának átmérői 10 és 16 m., a palástsik a nagyobbik alapra 70° 33' 33" szög alatt hajlik; mily nagy a esonka kúp köbtartalma?

Jelosen dolgozott 21, jól 7, elégségesen 6. = 34.

IV.

A főgymnasium története az 1898—99. tanévben.

1. **Változások a tanári karban.** A kegyes-tanítórend főtiszteendő kormányának intézkedésével Bartek Lajos és Molnár Pál Sátoralja-Újhelyre, Janny László Kolozsvárra, Salánky István Rózsahegyre és Zentay József Lévára helyeztetvén át, az áthelyezett tanárok helyeit elfoglalták Járvás Mihály Nagy-Kanizsáról, Király Lajos és Récsei Ede Váczról, Puder József Kolozsvárról és Simon Gyula Léváról.

2. **Az iskola-év lefolyása.** Az 1898. évi augusztus hó 31-én megtartott pótló- és javítóvizsgálatok után szeptember hó 1., 2. és 3. napjain voltak a beiratások; ez alkalommal beiratkozott 319 tanuló, évközben jött 1 tanuló; magánvizsgálatot tett 10 tanuló. Összes szám 330. Növekedés a mult tanévhez képest 16.

Szeptember hó 4-ikén ünnepélyes Veni Sancte volt, mely után megkezdődtek a rendes előadások.

Az ifjúság egészségi állapota egész éven át jó volt; Keeskemét törvényhatósági város főorvosa, dr. Keeskeméti Lajos, két ízben is megvizsgálta az ifjúságot; kisebb fokú trachomában talált 7 tanulót, nagyobb fokút egyet; mindannyian gyógykezelés alatt voltak egész éven át.

A tanári testület egészségi állapota szintén jó volt; egy-két napi helyettesítés vált csak szükségessé.

3. **Valláserkölcsi és fegyelmi állapot.** A vallásos érzület ápolása a tanári testület minden tagjának kiváló gondját képezte; az ifjú fogékony elméje, szive legyen mindenkor a nevelés-oktatásban a tanárság leggondozandóbb tárgya; erősítse e gondosság a szülői házból

hozott istenfélelmet, a buzgóságot az imában; ezek ápolása a legtöbb ifjút megmenti az ifjúkor hibáitól. A törvénytiszteletre is hasonló éberséggel szoktatta a tanári testület az ifjúságot; az igazgató az iskolai fegyelmi szabályok felolvasása alkalmával nem mulasztotta el kifejtetni ennek fontosságát a társadalmi életre, a közrendre, a hasznos és üdvös intézmények létesítésére.

A róm. kath. vallású növendékek minden vasárnap szentmisén vettek részt, melyet szentbeszéd előzött meg; ünnepnapokon csak szentmisét hallgatott az ifjúság; — a téli hónapokat kivéve — hétköznapokon is szentmisét hallgatott minden nap, csak a tanév elején nem, mig t. i. templomunk, mely átalakításon ment keresztül, el nem készült.

A szent gyónást és áldozást ötször végezte a róm. kath. ifjúság; nagyhéten pedig három szent gyakorlaton vett részt. Adventi és nagyböjti időben pedig minden vasárnap litánián is megjelent. Résztvettek ezen kívül tanáraik vezetése mellett az egyházi körmeneteken.

A nem római kath. vallású növendékek saját hitoktatóik útásításai szerint végezték vallásos kötelmeiket.

4. Az évközben érkezett fontosabb leiratok. *a)* A nm. v. és közokt. m. kir. miniszter elrendeli, hogy az intézet a királyné ő felsége gyászos halála alkalmából iskolai gyászünnepélyt tartson. 63,346. sz. — Főig. 1254. sz. szept. 12.

b) A gör. kel. v. szerb püspök jelenti, hogy Csupics Kornél helyére Csamprág István püspöki titkárt nevezte ki a kecskeméti gör. kel. plebánia adminisztrátorává s a gör. kel. vallású tanulók hitoktatójává. 170/125. okt. 13.

c) A nm. v. és közokt. m. kir. miniszter közli a nov. 19-iki ünnepély elrendelését. 4196. sz. — Főig. 1446. nov. 4.

d) A nm. m. kir. pénzügyminiszter Willer Géza VII. o. t. ösztöndíját 60 frtról 150 frtra emelte föl. 19,105. sz. márcz. 1898.

e) A róm. kath. Egyházközség az 1897 8. tanévi főgymnasiumi számadásokat jóváhagyja és a főgymn. igazgatójának a fölmentvényt megadja. 29. sz. 1899. jan. 29.

f) A róm. kath. Egyházközség főgondnoka átír, hogy b. Horváth Döme helyére a főgymn. bizottság elnökévé ifj. Bagi László, városi főjegyző választatott meg. 1899. febr. 19. 39. sz.

g) A nm. v. és közokt. m. kir. miniszter a június havi érettségiokhoz elnöki minőségben dr. Finácz Ernő, kultuszminiszteri osztálytanácsost bizta meg. 33,144. sz. május 9. 1899. — 534. sz. május 17. Főig.

5. Látogatás. Nagyságos és főtisztelendő Francesics Norbert, tanterületi kir. főigazgató úr márczius hó 6., 7. és 8-ikán végezte hivatalos

látogatását; minden osztályt többször is meglátogatott; tüzetesen meg szemlélte a könyv- és szertárakat, az újonnan szerzett philologiai múzeum gyűjteményét stb. Mindezek után értekezletet tartott a tanári testülettel, hol is tapasztalatait, útbaigazításait közölvén, — megelégedésének adott kifejezést.

6. Ünnepek. a) 1898. szept. hó 21-ikén részt vett az ifjúság boldogult királyasszonyunként a plébánia-templomban tartott repuiemen; mely után a tornacsarnokban gyászünnepély volt. A főgymnasium igazgatójának megnyitó beszéde után Ambrusztér Sándor főgymnasiumi tanár tartotta meg gyászbeszédét. (L. az Értesítő 3—7-ik lapjait.)

b) 1898. okt. hó 4-ikén, mint apostoli királyunk névünnepén, az ifjúság részt vett a plébánia-templomban tartott ünnepélyes istenitiszteleten.

c) 1898. okt. hó 6-ikán az aradi vértanúkért tartott gyász-istenitiszteleten jelent meg az ifjúság.

d) 1898. okt. hó 21-ikén III. Béla királyért és nejeért tartott gyász-istenitiszteleten jelent meg az ifjúság.

e) 1898. decz. hó 2-ikén apostoli királyunk 50 éves uralkodói jubileuma emlékére tartott ünnepélyes isteni tiszteleten vett részt az ifjúság.

f) 1899. febr. hó 2-ikán újjáalakított templomunk megáldási ünnepélyén jelent meg az ifjúság.

g) 1899. február hó 16-ikán b. Horváth Döme lelki üdvéért tartott gyász-istenitiszteleten s ugyanannak temetésén vett részt az ifjúság.

h) 1899. márcz. hó 2-ikán a Ferencz király lelki üdvéért tartott gyász-istenitiszteleten jelent meg az ifjúság.

i) 1899. márcz. 15-ikén szent misén s utána az Önképzőkör diszgyűlésén jelent meg az ifjúság.

j) 1899. ápr. hó 11-ikén az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulóján szent misén és utána a tornacsarnokban megtartott iskolai ünnepélyen vett részt az ifjúság.

k) 1899. június hó 8-ikát, a koronázás évfordulóját, szent misén való megjelenéssel, énekekkel, zenével és szavalattal és a pályázatok eredménye kihirdetésével záró-ünnepélylyel tartotta meg az ifjúság.

7. A tanárok irodalmi működése. a) Emlékbeszéd b. Erzsébet királyné fölött. L. az Értesítő 3—7. lapjain. Irta Ambrusztér Sándor.

b) Emlékbeszéd b. Horváth Döme fölött. L. az Értesítő 8—19 lapjain. Irta Kováts Antal.

c) A helyi lapokban ugyancsak Ambrusztér Sándor és Kováts Antaltól jelentek meg czikkek és értekezések.

8. Vizsgálatok. a) *Érettségiek.* A lefolyt tanévben 4 ízben volt érettségi vizsgálat; a szeptemberi javító és pótló érettségiek írásbeli része

szept. 2—7-ig, a szóbeli része 9. és 10-ikén volt; a deczemberi javító és pótló érettségiek írásbeli része decz. 2—6-ig, a szóbeli része 9-ikén volt; márcziusban egy javító vizsgálat volt; a tanévvégi írásbeliek május 16—20-ig, a szóbeliek június 5—9-ig tartattak meg. Nagyságos Fináczy Ernő dr. min. tanácsos elnöklete mellett.

Osztályvizsgálatok. A 8. osztály tanulóinak osztályvizsgálatai május 2—15-ig folytak le. Az I—VII. osztályok tanulóinak vizsgálatai június hó 12—24-ig tartattak meg.

A hittani vizsgálatokon nsgos Bogyó Pál apát-plébános elnökölt, mint püspöki biztos. Június hó 29-ikén a tanév ünnepélyes „Te Deum“-mal és a bizonyítványok kiosztásával véget ért.

V.

Az intézet külső viszonyai.

1. A tanintézetet föntartó róm. kath. egyházközség tekintetes tanácsa a főgymnasium anyagi ügyeinek gondozásával saját kebeléből választott főgymnasiumi bizottságot alakított és bizott meg. Ezen főgymnasiumi bizottság ez idő szerinti elnöke ifj. Bagi László, városi főjegyző, (az alelnöki állás jelenleg nincs betöltve); tagjai: dr. Bagi Béla, jogakadémiai tanár, Dömötör Sándor, kir. közjegyző, Hanusz István, főreáliskolai igazgató, Hornyik József, főreáliskolai tanár, Kada Elek, polgármester, Kovács Sándor, földbirtokos, dr. Igács József, orvos, dr. Tóth György főgymnasiumi igazgató, Zsigmond József, polgári iskolai tanár.

2. Tápintézet.

A vidéki szegény tanulók anyagi helyzetének könnyebbé tételére az egyházközség tápintézetet tart fönn, melyben az ily szegény tanulók havi 7 forintért jó ebédet, vacsorát és reggelire kenyeret kapnak. A tápintézet ügyeit kilenez tagból álló bizottság vezeti; igazgatója Hanusz István, főreáliskolai igazgató. Tanintézetünket e bizottságban Arányi Ágost, Horváth György és dr. Tóth György képviselik.

3. Az intézet jóltevői.

A haló poraiban is áldott emlékéü Horváth Döme az első, kit fel kell említenünk. Hasznos és a nevelésügy előmozdítását mindig szíven

viselő életét is úgy fejezte be, hogy tanintézetünk örökké hálás lesz emléke iránt. Végrendeletében ötezer forintot hagyományozott tanintézetünknek, a mely összegből kétezer forint kamatai ösztöndíjul szolgálnak és pedig fele Horváth Gyriell, fele Horváth Döme nevén; egy ezer forint kamatai pályamunkák jutalmazására fordítandók; kétezer forint kamataiból pedig az általa alapított nagybecsű képtár, nemkülönben a nagyobb irodalmi művek, melyekkel tanintézetünket még életében gazdagította, gyarapítandók.

Az alapítványt a róm. kath. Egyházközség kezeli.

A Kecskeméti Takarékpénztár-Egyesület igazgatósága, mint minden évben, úgy most is 25 frtot, a Kereskedelmi Ipar-hitelintézet és Népbank igazgatósága szintén, — mint minden évben — 25 frtot, dr. Bagi Béla, jogakadémiai tanár 5 frtot, Bagi László városi főjegyző, főgymn. bizottsági elnök 2 db 10 koronás aranyat, Tóth László nyomdatulajdonos 1 db aranyat, Rapesányi István fővárosi tanár egy db 20 koronás aranyat, Iványosi dr. Szabó László ügyvéd 1 db. 10 koronás aranyat, Kada Elek polgármester 10 frtot, Hajagos József főkönyvelő 5 frtot, Kovács Sándor földbirtokos 5 frtot, Dömötör Sándor kir. közjegyző 26 frt 50 krt, Vágó László főerdész 1 db 20 koronás aranyat, Fekete István h. polgármester 5 frtot, Gyenes István árvaszéki ülnök 5 frtot, Szegedy György városi tanácsos 5 frtot, ifj. Tóth István anyakönyvvezető 5 frtot, Horváth Béla budapesti ítélő táblai bíró 20 frtot, Geday Sándor tanító 1 db 10 koronás aranyat, Farkas Ignác gyógyszerész 10 frtot, Zimay Károly ügyvéd, r. k. egyházközségi főgondnok 10 frtot, dr. Tóth György főgymn. igazgató 5 frtot, Bán József főgymn. tanár 3 frtot, Réecsei Ede, a rendi növendékek tanulmányi felügyelője és főgymn. tanár 1 db aranyat juttattak részben a szegény sorsú tanulók segélyezésére, részben a pályamunkák és szavalatok jutalmazására.

A Jóviseletű és szorgalmas tanulók jutalmazására könyveket ajándékoztak: Metzger B. utóda könyvkereskedő ezég 5 kötetet, Fekete Mihály könyvkereskedő 8 kötetet, Schwartz Soma könyvkereskedő 4 kötetet, Steiner Mihály könyvkereskedő 5 kötetet. A budapesti Lampel-Vodianer-féle könyvkereskedő ezég szintén 5 kötet könyvet ajándékoztott a gymn. 5 alsó osztályaiból 1—1 tanuló jutalmazására.

A tanuló ifjúság nemes szívé és áldozatkész barátainak és jóltevőinek e helyen is örömmel mond köszönetet a főgymn. igazgatósága.

VI.

Könyv- és szertárak.**1. Tanári könyvtár.**

Ez évi gyarapodás: A) Ajándék útján: boldogult Horváth Döme ny. kir. táblai tanács-elnöktől: Acsay Antal, A humanisták és scholasztikusok küzdelme a XVII. sz. elején 1, Acsády Ignác, Magyarország pénzügyei I. Ferdinánd uralkodása alatt 1, Alkotmányos titok 1, Arany János, Összes költeményei 4, Aristophanes-Arany, Vigjátékai 2, Aristoteles-Haberern, Politika 1, Bagi László ifj., Emlékkönyv a kecsk. Honvéd-Emléktábla leleplez. alkalmára 1, Bajza, összegyűjtött munkái 6, (3) Bajza-Dahlmann, Az angol forradalom tört. 1, Bajza, Az emberi művelődés története 2, (1) Balics, A római kath. egyház története Magyarországon (a II. kötet első része hiányzik) 2, Ballagi Aladár, A magy. kir. testőrség története 1, Ballagi-Királyi, Egyetemes földrajz 3, Ballagi Géza, A politikai irodalom Magyarországon 1825-ig 1, Banesoff, Geschichte der amerikanischen Revolution 3, Barna Ign., Qu. Horatius Fl. satirái 1, Barna Ign., Qu. Persius Fl. és Sulpicia satirái 1, Barna Ign., Dec. Juvenalis satirái 1, Beksich G., A magyar nemzet függetlensége 1, Becksich G., A dualismus 1, Beöthy Zs., A tragikum 1, Beöthy Zs., Képes irodalomtörténet 2, Berczik Árpád, Őszi hajtás 1, Berzsényi munkái 2, (1) Blair H., Rhetorikai és aesthetikai leczkék 2., Boskovic, Theoretisch-praktische Lehrgang der serbischen Sprache 1, Brewer, Katechismus der Naturlehre 1, Budai Ferencz, Polgári lexikon 3, Budapesti szemle 1840. 2, (1) Byron Lord, Kain 1, Csengeri Ant. Összegyűjtött munkái 5, Csiky, Görög-római mythologia 1, Csuday, A magyarok története 2, Darwin, Reise eines Naturforschers um die Welt. 1, Eliot, Midlemarch 4, (2,) Eliot, Romolo 3, Eötvös I. br. Reform. 1, Erdélyi-Pintér, Poetika (2 példány) 1, Erdélyi Pál, Fáy András élete és művei 1, Falk Miksa, Széchenyi Ist. gr. és kora 1, Fábrián Gáb., Cicero vegyes munkái 1, Fáy András, A két Báthory 1, Felméry, A neveléstudomány kézikönyve 1, Ferenczy Zoltán, Petőfi életrajza 3, Fessler, Die Geschichte der Ungarn 10, (8) Fiáth Fer., Életem és élményeim 2, (1) Filippi, Praktischer Lehrgang der italienischer Spr. 2, (1) Filosofiai Irók tára 3, Firdusi Sahnanejaból 2, Franknoi, Martinovics és társai összeesküvése 1, Frankl V., A nádori és országbirói hivatal 1, Gelich R., Magyarország függetl. hareza 1848—49. 3, Herodotos-Geréb, történeti könyvei 3, Gindely, Geschichte der 30-gen Krieges 3, (1) Gibbon,

Geschichte des . . . römischen Weltreichs 12, Goethe, Sämmtliche Werke 40, (20) Görög Anthologiabeli epigrammák 1, Greguss Ágost, A balladáról és egyéb tanulmányok 1, Grünwald Béla, A régi Magyarország (2 példány) 2, Grünwald B., Az új Magyarország 1, Gyulai P., Emlékbeszédek 1, Hanusz Ist., A nagy magyar Alföld 1. Haraszi Gyula, Moliér élete és művei 2, Hellwald, Amerika, Frankreich im Wort u. Bild 4, Bersenyei Gy., A bihari remete 1, Horváth M., Magyarország függetl. harcának története 3, Horváth M., Magyarország története 4, (2) Horváth János, Az 1867. évi kiegyezés 1, Horváth János, A 1722/23. I., II., III. törvényezikkek stb. 1, Horváth Jenő, Rónai, Gr. Zrinyi Miklós 1, Historikus, A magyar klerus 1, Homeros Iliása, ford. Szabó Istv. 1, Hornyik, Kecskemét város története 4, Ipolyi Arnold, Kisebb munkái 5, Imre Sándor, Irodalmi tanulmányok 5, Irinyi József, Az 1790/1. 26. vallásügyi törvények 1, Jakab Elek, Szabadságharcunk történetéhez 1, Jekelfalusy József, Az ezeréves Magyarország és népe 1, Jósika Miklós, Vázlatok 1, Juste Tivador, Mária királyné, II. Lajos özvegye 1, Katona József Összes művei 3, Kazinczy Gábor, Galeot Mártius könyve 1, Kazinczy Ferencz és Guzmics közti levelezés, Gulyás Elektől 1, Kazinczy Ferencz levelezése, közrebocsájtja Váczy János 6, Károlyi Árpád, Frater György levelezése 1, Kecskeméti Lajos, Kétes elmeállapotok 1, Kecskeméthy Aurél, Éjszak-Amerika 1, Keresztesi József, Naplója 1, Képes Folyóirat I—XXIII. évf. Kisfaludy Sándor, Minden munkái 8, Kisfaludy Károly, Minden munkái 6, Kisfaludy-Társaság, Évalpjai 8, Kleinpaul, Rom in Wort und Bild 2, Kleinpaul, Neapel und seine Umgebung 1, Kleinpaul, Flórencz in Wort und Bild 1, Konek, Magyar birodalom Statiszt. kézikönyve 1, Kovács Ferencz, Az 1844. évi országgyűlés 1, Kovács Pál, Hornyik-Album 1, Kossuth Lajos, Irataim az emigrációból 5, Kővári László, Erdély építészeti emlékei 1, Kővári László, Erdély története 1, Laboulaye, Az Egyesült államok története 3, Lamartine, A Girondiak története 10, 5, Lánczy Gy., Történelmi kor- és jellemrajzok 1, Lázár Miklós gr., Erdély főispánjai 1, Lévai József, Újabb költeményei 1, Lykurgos beszéde Leokrates ellen, ford. Fináczy 1, Kerékgyártó Árpád, Magyarok életrajzai 1, Márki Sándor, Dósa György és forradalma 1, Körösi József, Magyar monografiák 2, Mészáros László, Emlékiratai 2, Mignet, A francia irodalom története 2, Mignet, Stuart Mária 2, 1, Mikó Imre, Benkő József élete és munkái 1, Mikolik József, Magyar kisvárosi élet 1526—1715 1, Millenniumi ünnepi beszédek 1, Mocsáry Lajos, A régi magyar nemes 1, Magyar Lexikon 17, Magyar Helikon 6, Magyar történelmi jellemrajzok 1, M. G., Első Napoleon 1, Nagy Iván, Magyarország családi czimerekkel 13, Nedeczky István, Deák 1, Pallas Lexikon, 16, Palaczky, Geschichte der

Böhmen 10, Magyar országgyűlési törvénykönyv 1, Pap Dénes, A magyar nemzetgyűlés Pesten 1848. 1, Pauer János, Az egyházi rend érdeme Magyarorsz. történetében 1, Pelz Eduard, Geschichte Peters des Grossen 1, Fabritius Károly, Pemflinger Mark 1, Petőfi összes műveiből a III. kötet 1, Pintér Kálmán, Irodalmi dolgozatok Vörösmartyról 1, Pintér Kálmán, Vörösmarty realizmusa 1, Pintér Sándor, Szécheny és közvetlen vidéke 1, Platon, Theaitetosza 1, Plautus Vigjátékai 4, Radó, Firduszi Sahraméjából: Sijávus 1, Reizner János, A régi Szeged 1, Renán, Jézus élete 1, Renán, Az apostolok 1, Rómer Flóris, A régi Pest 1, Rupp Jakab, Magyarország helyrajzi története 4, Rupp Jakab, Budapest és környéke 1, Rüstow, Az 1870—71. porosz-francia háboróról 1, Salamon Ferenc, Irodalmi tanulmányok 2, 1, Salamon Fer., Kisebb történelmi dolgozatai 1, Salamon Ferenc, A magyar haditörténethez vázlatok 1, Salamon Ferenc, Két magyar diplomata 1, Salamon Ferenc, Budapest története 3, Raumer, Historisches Taschenbuch 58, Raumer, Geschichte der Hohenstaufen 6, Schiller, Sämmtliche Werke 12, Sirisaka, Magyar közmondások könyve 1, Schwicker, Politische Geschichte der Serben in Ungarn 1, Sparks J. Washington élete 1, Szana Tamás, Vázlatok 1, Szabó Károly, Kisebb történelmi munkái 2, Szalay László, Adalékok a magyar nemzet történetéhez 1, Szalay Ágoston, Négyszáz magyar levél 1, Szalay József.—Károlyi Árp., Nádasdy Tamás családi levelezése 1, Szalay József, Városaink a XIII. században 1, Szalay László, A magyarországi szerb telepesek jogviszonya 1, Szász Béla, Longfellow költeményeiből 1, Szatmáry Gy., Nemzeti állam és népoktatás 1, Szemere Bertalan, Utazás a külföldön 2, Szemere Bertalan, Összegyűjtött munkái 6, Csengeri Antal, Deák F. emlékezete 1, Széchenyi I. gr., Önismeret 1, Széchenyi Antal gr., Tanulmányok 1, Plutarchos, Párhuzamos életrajzok, Székács 1, Széll Farkas, A Bersenyei család története 1, Széptani Remekírók 2, Szilágyi Sándor, Rajzok és tanulmányok 2, Szilágyi Sándor, Báthory Gábor fejed. története 1, Szokolay Viktor, Mexikó Miksa császárig 1, Tacitus, Évkönyvei 1, Tegnér, Dichter-Werke 2 Teleki Domok gr., A székely határőrség története 1, Teleky Domokos gr., A Hóra-lázadás története 1, Terentius Vigjátékai 1, Thallóczy Lajos, A kamarahaszna 1, Thaly Kálmán, Gróf Beresényi család 3, Thaly K. Bostyán János 1, Rákoczy Ferenc, II. fejed. emlékiratai 1, Thiers, Histoire de la révolution française 6, Toldy Fer., Összegyűjtött munkák 8, Toldy Fer., A magyar költészet története 1, Törs Kálmán, Déryné naplója 2, Trefort Á., Újabb emlékbeszédei és tanulmányai 1, Trefort, Emlékbeszédek és tanulmányok 1, Ünnepi beszédek a szabadságharc félszázados ünnepe alkalmából Kecskeméten 1, Vadnai, A besorozott 1, Vajda Vikt., Kölesey Fer 1.,

Váczy János, Berzsenyi D. életrajza 1, Weber, Lehrbuch der Weltgeschichte 2, Veres Sándor, A magyar emigráció keleten 2, Vörösmarty M. életrajza Gyulai Páltól 1, Wrightson R., Geschichte des neuern Italiens 1, Thukydides, ford. Zsoldos 3, 1, Osztrák-Magyar monarchia írásban és képből 1—306-ig, melyből a 70—80. számok hiányoznak, Das Muzeum, Olesó Könyvtár 581—1076, 1065—1081, Magyar Könyvtár 58., 59., 60., 61., 62., 63., 64. füzetek Akadémiai Értesítő 1890—1898, Szinnyi, Magyar írók (foly.), Dessewffy Aurél gr., Összes művei 1, Croiset M., A görög epos tört. II. köt. 1, Ruskin, Velence kövei III. köt. 1, Mészáros Lázár, Külföldi levelei és életirata 1, Sziklay-Boroszky, Magyarország vármegyéi és városai I—III. 3, Beksics G., Kemény Zsigmond, A forradalom s a kiegyezés 1, Faguet Emil, A XVIII. század I: Laveleye Emil, A tulajdon és kezdetleges alakjai. Dupanloup, Jézus Krisztus 1, Didon, Jézus Krisztus 2, Bánóczy, Kisfaludy Károly munkái 2. Összesen 383 mű 739 kötetben, 1000 frt értékben.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumtól. A közoktatás állapotáról szóló XXVI. Jelentés, Ciprus-ág és Bibliotheka Zrinyiana; a Kecskeméti róm. kath. egyháztanáctól Jókai összes művei. Nemzeti diszkidás; Szabó Ferencztől: Weisz, Világtörténet I—II., XV—XIX. köt.; az orsz. m. kir. Központi statisztikai hivataltól: Magyar Statisztikai Közlemények, új folyam, VII—IX., XI—XIII., XV—XVIII., Ráth Zoltán, Magyarország statisztikája és Bokor H., A magyar hivatalos statisztika fejlődése; Andor Károlytól, Róka I., Benedek S., Az ital-, fogyasztási és italmérési adók és az áll. italmérési jövedék jogtana; dr. Tóth Györgytől, Ethnographia, IX. évf.; Szabó Mihálytól, A magyar nép őshazája és A szopós kised anyai nevei; Regőczy (Exner) Győzőtől, Szépprózai dolgozatok; Horváth Jánostól, A pragmatica sanctio lényege: Lampel-féle könyvker., Köpesdy S., A görög irod. tört. synchronistikus táblája; Franklin-Társulattól, Csengeri, Anthologia Latina; Demek Győzőtől, Német irodalmi tan- és olvasókönyv; Pintér Kálmántól, Magyar stilisztika I. Irálytan; Nyiri Elektől, Egészségi bölcsélet; Horváth Györgytől, Az új görög nyelv; Holbesz Józseftől, Beszéd Erzsébet királyné fölött; a Kecskeméti Katona József-körtől, Évkönyv 1896—97. évre; a m. kor. orsz. Vörös-Keresztgyulettől az 1897. évi Jelentés és az egyesület alapszabályai; a Kolozsvári Ferencz-József egyetemtől, Beszédék (fasc. II. 1897—98. és fasc. I—II. 1898—99.), Almanach és Tanrend az 1898—99. évre I—II.; a pozsonyi Kir. Akadémiától, Személyzeti létszám és tanrend az 1898—99. év II. felére; az orsz. Közegészségügyi egyesülettől, Egészség, Herkules. Összesen 30 mű 144 kötet, 250 frt értékben.

B) *Vétel útján*: Melich., A gyöngyösi latin-magyar szótártöredék; Magyar Tört. Emlékek I. oszt. Okmánytárak XXX. köt.; Magyar Országgyűlési Emlékek XI. köt.; Erdélyi Országgyűlési Emlékek XXI. kötete; Értekezések a nyelv- és széptud. köréből, XVIII. köt. 1—4. szám; Értekezések a társ. tud. köréből, XII. köt. 3. szám; Nyelvtudományi Közlemények XXIX. köt. 1—2. füzet; Math. és Természettud. Értesítő, XVI. köt. 5. füzet és XVII. köt. 1. füzet; Mathem. és Természettud. Közlemények, XXVII. köt. 3. szám; Emlékbeszéd a M. T. Akad. elhunyt tagjai felett, IX. köt. 9—10. szám; Archeologiai Értesítő, XIX. köt. 1—2. szám; Jahrbuch der Naturwissenschaft, 14. Jahrg.; Magyar Tört. Életrajzok; Az osztrák-magyar monarchia, Régi Magyar Könyvtár X—XV. kötete; Geréb, Görög vallás és művészet, dr. Tóth György, Latin olvasókönyv, Szemák, Német mondat, Freund, Triennium Philologicum, Vas Gereben, Nagy idők, nagy emberek, A pörös atyafiak, A régi jó idők, Mikszáth Kálmán, A jó palócok, A tekintes vármegye, A tót atyafiak, Selenka, Zoolog. Taschenbuch, Pekár K., Positiv aesthetika, Szabó J., Ásványtan, Kemény Zsigmond, Gyulai Pál, A rajongók, Varga, Aradi vértanúk albuma, Szaákh L., Jósika Miklós életrajza, Vértessy Arnold, Eltévesztett utak, A királyi tanácsosok, Marx D., Exhorten, Szathmáry K., A honboldogítók, Balassa Bálint, Bayer J., A magyar drámairód. története, Hertwig O., Entwicklungsgeschichte der Menschen und der wirbelthiere, Hertwig R., Zoologie, Thaly Kálmán, Adalékok a Thököly és Rákóczy-kor irod.-történetéhez, Régi magyar vitézi énekek és elegyes dalok, Kacs Kovics, Plutarchos Párhuzamos életrajzok II. kötet, Kühner R., Griechische Grammatik I. Band 2. Theil., Mészáros Jenő, A magyar lantos költészet a szabadságharcztól napjainkig, Stromp L., Apéczi Cseri János mint paedagogus, Hankó Vilmos, Székelyföld, Szentirási szakaszok, Nyiredy Géza, Elemző vegytan, Mennyileges elemzés normáladatokkal, Ruzsicska Béla, Elméleti chemia, Prantl-Engler, Die naturlichen Pflanzenfamilien. 24. Lief., Marczali, Képes Világtörténet I—II., Szilágyi Sándor, A magyar nemzet története, Magyar kritika, Országos Középisk. Tanáregyesületi Közlöny, Zeitschrift für oesterreich. Gymnasien, Magyar Paedagogia, Katholikus Paedagogia, Századok, Egyetemes Philologiai Közlöny, Hivatalos Közlöny, Természettudományi Közlöny, Magyar Írók, Akadémiai Értesítő, Összesen 65 mű, 87 kötet, 235 frt 40 kr. értékben.

A Horváth Döme-féle 2000 frtos alapítványnak 1899. febr. 14. — jun. 30. kamata 37.76 frt, a mely összegből a következő művek szereztettek be: Képes folyóirat XIII. évf. 4—12. (folyt.), Das Museum IV. Jahrg. 2—10. (folyt.), Olesó Könyvtár, 330—580., 1061—1064., 1082—1130. számai. Összesen 114 mű, 114 kötet, 37 frt 75 kr. értékben.

A könyvtár ez évi összes gyarapodása: 592 mű, 1084 köt. 1523 frt 15 kr. értékben. Kötésre fordított 32 frt 45 kr.

2. Ifjúsági könyvtár.

Az ifjúsági könyvtár ez évben a következő művekkel gyarapodott:

Vétel útján: Cox, Görög regék. Tissandier, A tudomány vértanúi. Gaal M., Magyar nők. Szász K., A vers szavalás kézikönyve. Tóth Béla, Mendemondák, Szájról-szájra. Tompa összes költeményei. Dalmady Gy., Hazafias költemények. Petőfi összes költeményei. Milton, Az elveszett paradicsom. Madách, Az ember tragédiája. Kölesey F. válogatott munkái. Kisfaludy S. Munkái, Bolanden: Gusztáv Adolf, Feketék és vörösek, A soványak és kövérek, Angela, Haladás, A nászút, Ős német szellem, A csalhatatlanok, Sickingen Ferencz, Császár és állam ellen, Kisebb munkák, Német Szellem, Ráfael, Savonarola, Bertha királyné, a birodalom ellenségei, A felvilágosultak, A Bertalan-éj, Barbarossa, A tönk, A kereszties vitézek, Történelmi beszélyek, Canossa. Smiles: Jellem, Önségély, Takarékoság, Kötelesség. Endrődy S., A magyar költészet kincsesháza, Földes, A fekete király, Amicis—Radó, A szív. Zempléni, Lelkesítő példák, A muzsikusz gyermek. Brózik, Kolumbusz Kristóf, Swift, Guliver utazásai. Baróti, A hajótöröttek. Jakab Ödön, A két improvizátor. Benedek Elek, Nagyapóéknál. Pajeken, Messze nyugaton, Móka bácsi mesés könyve. A rokkant bagyatéka. Radó, Magyar népmondák, Simonyi, Kalandozások Amerikában. Daudet, Egy hajó története. Arkövy, A rabszolga karaván. Zempléni, A rézbőrű boszúja. Akantis, A klaszszikus ó-kor legszebb hősmundái. Hanusz, Az állatok világából. De Gerando, Pali gyermeksége. Grósz, A természet köréből. De Gerando, Az emberiség jóltevői. Benedek Elek, Katalin, Bánfy, A legszebb regefüzér. Lisznyai Kálmán, Szavalatkönyv. Cooper: Az útmutató, A búrharisnya, A vadfogó. P. Szathmáry Károly. A Törökvilág Magyarországon. Maurice Thompson: Robin Hood története. Radó, Ujabb nemzeti dalkönyvecske. Kisfaludy Károly válogatott munkái. Jókai Mór válogatott beszélyei. Hoffmann, Mindenki saját szerencsésjének kovácsa, Szorgalom és tehetség, A látszat csal, az igazság győz, Szegény és gazdag, Az árvák, Próbák. Fáy András, Mesék és aphorismák. Gaal M., Csontos Szigfrid és a Nibelungok. Bánfy I., A szántó család története. Goldsmith, A vékfeldi lelkész. Verne. Cascabel Caesar, Utazás a föld középpontja felé. Erődi Béla, A Fáraók országában. Összesen 91 mű 106 kötetben, 100 frt értékben.

Ajándék útján: Dolinaytól: Magyar arczképesarnok. Dr. Tóth György-től: Balogh István, Nagy idők, Katona József-kör 1896—97. Évkönyve.

Janny Lászlótól: Fraknói V., Magyarország a mohácsi vész előtt. Zádori János, Egyiptom. Szentimrei Márton, Svéd Krisztina. Pór Antal: Aeneas Sylvius, Hunyadi János. Fraknói V. Vitéz János élete. Horváth Dömétől: Olesó könyvtár 581--720. és 1065--1075. kötetei. Magyar könyvtár 58--64. kötetei. Összesen: 61 mű 65 kötetben, 40 frt értékben. Az évi szaporodás tehát 151 mű 171 kötetben, 140 frt értékben. Kötésre fordított 14 frt 60 kr.

Leltári kimutatás: 937 mű, 1244 kötet, 710 frt 71 kr. értékben.

3. Természettani szertár.

Szerzemény: Egy karu emelő. Gummi lapdák. Graphophon beirt s üres hengerekkel. Baroscap Pörgettyű. Maximum s minimum higanyhőmérő. Dániel-féle hygrometer. Időjós, Vetítőernyő. Nagyító. Stereoscop. Képek a stereoscophoz. Diapozitív képek a vetítéshez. Casetta betét. Vörös s sárga üveglap. Szerszámok, kémlőesővek, tölesérek, retorták tubussal s a nélkül, vezető sodrony, horgany. Ezeken kívül kísérleti anyagok és szerek vásároltattak; a hibás eszközök pedig javítottak. Összesen: 250 frt. Leltári kimutatás szerint van 367 készülék 4317 frt 80 kr. értékben.

4. Természetrajzi szertár.

A természetrajzi szertár ezen iskolai évben vétel és ajándék útján gyarapodott.

Vétel útján: Növény szárító sajtó. Gumi és üvegeső tojások kipracparálásához. Két kis doboz mikroszkopikus készítmények megőrzésére. Achát mozsár. Lepke olló. Strucz tojás (modell). A *Dytiseus marginalis* fejlődése. Üvegek állatok conserválására. Asztali lámpa. Rovartúk és egyéb apróságok. A múzeum madárgyűjteménye 7 példánnyal gyarapodott, a melyeket Ö. Kovács Mihály VI. osztályú tanuló tömött ki; összes értéke: 42 frt 92 kr.

Ajándékozás útján: A budapesti m. kir. földtani intézet 122 drb különböző ásványt ajándékozott az intézetnek. Krisztoi József resiczai hivatalnok úr több érdekes példánnyal gyarapította mineralogiai gyűjteményünket. Völlich Brúnó VI. oszt. tanuló több drb fésűs kagylóval és egy drb csikóczával, Benkóczy Pál IV. oszt. t. huykövekkel, Hajagos Imre I. oszt. tanuló kitömött vízi csibével, Piroska János I. oszt. tanuló kitömött feckével, Reiner Imre I. oszt. tanuló kitömött kék czinkével gyarapították az intézet szertárát.

A növény- és rovargyűjtemény megújított és pótolgatott.

A gyűjtemény tartalma:

Állattaniak		Növénytaniak		Ásványtaniak		Vegyes apróságokban
fali ábrákban	állatokban vagy ismertető alkotó részekben	fali képekben és mintákban	száritott gyűjteményekben	mintákban és fali képekben	ásványokban	
142	1380	140	2483	210	1420	172

Összes érték: 1790 ft.

5. Térkép-gyűjtemény.

A térkép-gyűjtemény szaporodott vétel útján: Kogutoviez földrajzi fali térképei közül Dél-Amerika és Ausztrália térképével 19 ft 91 kr. értékben. Van tehát a gyűjteményben 94 drb fali térkép, 44 drb földrajzi szemléltető kép, 6 drb globus. Érték 320 ft.

6. Érem- és pénzgyűjtemény.

Érem- és pénzgyűjteményünknek ajándékoztak: Kovács Sándorné úrnő 3 drb tíz forintos, 2 drb öt forintos, 2 drb két forintos, 1 drb egy forintos, 6 drb 30 pengő krajczáros, 3 drb tizenöt pengő krajczáros magyar 1849-iki, 1 drb 1841-iki egy forintos és 2 drb 1860-iki tíz krajczáros bankjegyet, Burger Margit úrhölgy 1 drb és főt. Kulunesics Jessze úr 11 drb ércpénzt. Az összes álladék 786 drb ércpénz és érem, továbbá 44 drb bankjegy. A pecsét-gyűjtemény 324 drb. Érték 80 ft.

7. Rajz-szertár.

30 drb. relief rajzminta szereztetett 9 ft értékben. A rajz-szertár áll 1082 drb rajzmintából, 49 drb mértani mintából és 39 drb mûlapból. Összesen 1170 drb 209 ft értékben.

8. Philologiai és történelmi gyűjtemény.

Ezen gyűjtemény gyarapodása A) Ajándék útján: Dr. Tóth György-től, Führich, Urvacsorája, 16 ft értékben.

B) Vétel útján: Korinthusi oszlopfaj és talapzat, Danceker, Ariadne a párduezon és a gipszfigurák számára egy állvány 71 írt 25 kr. értékben.

Az összes gyűjtemény: 322 drb üvegkeretbe foglalt, 68 drb kartonra húzott képből, 20 drb aranykeretes olajfestményből, 111 drb kartonra nem húzott kép, 41 gipszöntvény, 1 márványszobor. Összes érték 3407 írt 25 kr.

9. Zene-szertár.

Több példány kótával gyarapodott. Van ezeken kívül 9 drb hangszer. Összes érték 370 írt.

10. Torna-szertár.

A torna-szertárban ez évben kisebb javítások eszközöltettek. Van összesen 429 drb tornaeszköz 600 írt értékben.

VII.

Önképző-kör.

Ez évben a körnek 63 rendes és 67 bejáró, összesen 130 tagja volt. Az alapszabályok értelmében rendes tagok voltak a 7. és 8. osztály tanulói, míg az 5. és 6. osztályú tanulók, mint bejáró tagok, csak szaválással vettek részt az Önképzőkör munkásságában.

A megalakulás dr. Tóth György igazgató s Bán József vezetőtanár jelenlétében s vezetése mellett szeptember 25-én történt meg a következő eredménnyel: elnök Ullrich József, 8. o. t., főjegyző Novy Ferencz, 8. o. t., pénztáros Földi József, 8. o. t., főkönyvtáros Bábiczky Kálmán, 8. o. t., alkönyvtáros Blauhorn Károly, 7. o. t., aljegyzők Kíss István és Pflug János 7. o. tanulók.

A kör két hetenkint tartotta gyűléseit, szám szerint 15-öt, melyek közül kettő diszgyűlés volt és pedig október 6-án az aradi vértanúk — s márczius 15-én a szabadság emlékére. November elsején megkoszorúzta a kör a város nagy szülöttének, Katona Józsefnek sírját, szaválások és felolvasások kíséretében. Ezen ünnepélyeken kívül az intézet kebelében lefolylt egyéb emléknapok megülését szaválatok- és felolvasásokkal látta el.

A rendes gyűlések tárgyai a jeligével beadott dolgozatok felolvasása, ezek írásbeli megbirálása, valamint szavalatok s ezek rögtönös birálatai voltak, mindenkor a vezető tanár felügyelete mellett s megjegyzései kíséretében. E gyűléseken kifejtett munkásság eredménye a következő: az elnöki megnyitó és bezáró beszédeken kívül 17 felolvasást tartottak 17 birálattal, 2 ellen- és 1 felülbirálattal. Műfajok szerint volt ezek közt 4 tört. értekezés, 2 aesth. fejtegetés, 3 komoly és 2 víg elbeszélés, 1 elhria; 5 felolvasás pedig a diszközgyűlésekre esik. Érdemfokozat szerint 3 részesült dicséretes fokozatban, 5 jó fokozatban, 4 pedig elismerésben.

Szavalat volt 33; ezek közül 27 komoly 6 pedig víg. Közülük 16 dicséretben, 8 jó fokozatban, 6 elismerésben, 1 megemlítésben részesült, 3 pedig elvettetett.

A szokásos szavalat-verseny az idén febr. 5-én folyt le az igazgató s a tanári kar jelenlétében. A komoly szavalatban 6-an vettek részt s a díjul kitűzött 6 frtot Dombai Gyula 8. o. t. nyerte meg. Récesei Ede 1 db arany jutalomdíját Virág Péter 8. o. t., dr. Tóth György igazgató 5 frt jutalomdíját pedig Pelei Jenő 7. o. t. nyerte meg. A komikus szavalatok jutalmazására fordított 4 forintot Hegedűs Ferencz 8. o. t. nyerte meg, míg verseny társa Novy Ferencz 8. o. t., a vezető tanártól felajánlott 3 frt jutalomban részesült.

Az önképző-kör buzgó elnöke, Ullrich József 8. o. t., tek. Tóth László nyomdatulajdonos úr ajándékából 1 db arany jutalomban részesült.

A kör pénztári állapota a következő: tagsági díjakból befolyt 90 frt 50 kr.; tavalyról maradt 91 frt 56 kr., ez összesen 182 frt 6 kr. Kiadása volt a körnek ez évben 134 frt 38 kr. Maradt tehát a jövő évre 47 frt 68 kr. Van ezenkívül a körnek egy 71 frtről szóló takarékpénztári könyve.

A könyvtár, a jelen tanévben vétel útján 52 kötet művel gyarapodott, melyhez hozzávéve Bábiezky Kálmán 8. o. t. 24 kötetnyi ajándékát, az évi gyarapodás 76 kötet. Jelenleg van a könyvtárban 382 mű, 425 kötetben, 514 frt értékben.

VIII.

Gyorsíró-kör.

A főgymnasiumi Gyorsíró-kör 1887. okt 2-án alakult. Az 1898—99. tanévben az alakuló gyűlés okt. 9-én volt, melyen megválasztattak Földi József k. r. n. p. és Ullrich József k. r. n. p. VIII. o. tanulók előadókká a haladóknál. Köhalmi Mihály k. r. n. p. VIII. és Dobó András k. r. n. p.

VII. o. tanulók a kezdőknél, Zalay János k. r. n. p. VIII. o. tanuló könyvtárossá.

A Gyorsíró-kör tagjai a VIII. osztályból: Dombai Gyula, Erdélyi József, Földi József, Hársing István, Hogyor József, Kőhalmi Mihály, Nagy István, Néder Gyula, Szakáll Gyula, Ulrich József, Valentin József, Zacher György és Zalai János k. r. növendékpapok. A VII. osztályból: Bácskai József, Bárdosi Ferencz, Bognár Endre, Bognár Pál, Dobó András, Fáber Oszkár, Fábán Vilmos, Földváry György, Füredi Ferencz, Garay Antal, Kiss István, Miskolczi István, Pap János, Pintér József, Székely Ede, Szentiványi Ferencz k. r. növendék papok; Blauhorn Károly, Pflug János.

A tagok hetenkint egyszer összejöttek és az előadók vezetése és a felügyelő tanár ellenőrzése mellett gyakorlatilag képezték magukat a gyorsírásban. Írásverseny az idén a tagok legnagyobb részének nagy elfoglaltsága miatt nem tartott.

A körnek jövedelme a tagsági díjakból 62 frt volt, a kiadása pedig 10 frt 53 kr. A tavalyi évről pénztári maradvány 91 frt 37 kr. s így a kör vagyona 142 frt 84 kr. mely gyümölcsözőleg van elhelyezve. A kör könyvtárának gyarapodása a Budapesti Magyar Gyorsíró-Egyesület szaklapjaiból áll; a kör könyvtárának gyarapításához járultak dr. Tóth György, a Gyorsírászati lapokkal, Horváth György szaklapokkal és gyorsírászati szakkönyvekkel. A tagok száma 31.

IX.

Segélyző-egyesület.

A segélyző-egyesület könyvtárában van 306 kötet tankönyv, melyből 28 tanuló kapott használatra 181 kötet könyvet. A mult tanévhez képest itt nagy az apadás, a mennyiben sok könyvet kellett kiselejtezni; más részről még a mult évek túlkiadását kellett törleszteni; a jövő tanévre azonban az 1146 frt tőke egy évi kamata már újból könyvszerzősekre lesz fordítható.

X.

Jegyzőkönyv

a kecskeméti róm. kath. főgymnasiumnál rendszeresített pályázatok elbírálása végett f. évi május hó 31-én tartott gyűlésről.

A tételeket megállapító bizottság az 1898. decz. hó 21-én tartott gyűlésében 8 tételre tűzött ki pályadíjakat.

A határidőre beérkezett 14 mű; bírálói:

Kada Elek polgármester, Dömötör Sándor kir. közjegyző, Hajagos József városi főkönyvelő, Tóth István anyakönyvvezető, Kovács Sándor földbirtokos, dr. Tóth György főgymn. igazgató, Arányi Ágost, Járvás Mihály, Récesei Ede, Ambrusztér Sándor, Bán József, Horváth György, Kovács Antal és Sárgay Antal főgymn. tanárok.

1. A Kecskemét város közönségétől alapított „Széchenyi-díj“-ra (60 korona), melyért csupán kecskeméti születésű ifjak pályázhatnak, e magyar történeti tétel volt kitűzve: „Erdély, mint a nemzeti szellem és alkotmány fentartója és védője a török uralom alatt.“

Beérkezett két mű; az első számú: „Ludit in humanis divina potentia rebus“ jellegével, a II. számú „Csak törpe nép felelhet ős nagyságot“ jelige alatt. A kitűzött tétel mind a két pályamunkában szépen ki van dolgozva. Kimerítő, terjedelmes és alapos munka mind a kettő, de azért az első számút szép, gördülékeny nyelvezete, anyagának ügyesebb, logikusabb elrendezése föltétlenül a második számú fölé emeli. Tehát a bizottság a „Széchenyi-díj“-at az I. számnak ítéli.

Szerzője Földi József VIII. o. t.

A II. számú mű 40 koronával jutalmaztatik.

Szerzője Ullrich József VIII. o. t.

2. A kecskeméti kaszinó 40 korona jutalmára ki volt tűzve „Tököly Imre és Zrinyi Ilona“ történeti elbeszélés.

A beérkezett két dolgozat közül a „Perczyi boldogságért évek keserve“ jellegével ellátott III. számú munkát szerkezetének kerekdedsége, a két hős alakjának ügyes kidomborítása

s a nyelvezet tömörsége egyaránt érdekesítik a kitűzött pályadíjra.

Szerzője Nyúl Pál VI. o. t.

A „Szabadság, szerelem, e kettő kell nekem” jeligés IV. számú pályamű tartalom tekintetében változatosabb az előbbinél, több személyt is szerepeltet, de eseménye fölaprózott s alakjai nem mindig hűek a történelemhez. Némely részei azonban a tehetség határozott jeleit mutatják, 30 koronával jutalmaztatik.

Szerzője Ullrich József VIII. o. t.

3. A néhai Zsiga Alajos k. r. tanár alapítványának 32 korona kamata Dömötör Sándor kir. közjegyző úr bőkezűségéből egészítettet ki a szokásos 50 koronára, úgynevezett „Zsiga-díj”-ra, melyre e vallás-erkölcsi tételt tűzte ki a bizottság: „Fejtsék ki és gyakorlati példákkal világosítsák föl, hogy a rendszeres munka a test és lélek erkölcsisége.”

Beérkezett egy munka, az V. számmal jelzett: „Az élet csak úgy éri el célját, ha tetteknek szenteltetik” jeligével. E mű a rendszeres munka befolyását úgy a testre, mint a lélekre széleskörű olvasottsággal, helyes idézetekkel jól tárgyalja, nemkülönben az ebből eredő erkölcsi életet is, egyszerű, de világos nyelvezete, sikerült példái, mind díszetetre érdekesek. A kitűzött pályadíjjal jutalmaztatik.

Szerzője Földi József VIII. o. t.

4. Aesthetikai tételül ki volt tűzve: „Kisfaludi Károly vigjátéki alakjainak jelességei.”

Beérkezett egy dolgozat, a VI. számmal jelzett: „Fenn van időt múló szelleme műveiben” jeligével. A tipikus alakok helyes kiválasztásával s Kisfaludy Károly érdemeinek ügyes méltatásával itt-ott előforduló tévedései dacára is érdemet szerzett a bíráló bizottság által megítélt 40 korona jutalomra.

Szerzője Valentin József VIII. o. t.

5. Költői tárgyul ki volt tűzve: „Erzsébet királyné ravatalánál”. Elegia.

A beérkezett három dolgozat közül kettőt érdekesítettek jutalomra a bírálók. A IX. számú „Egy szó nyilallott a hazán keresztül” s a X. számmal jelzett „Isten áldd meg a magyart” jeligéjű két költemény érték tekintetében nem múlja egymást fölül. Mindkettő bővelkedik magvas gondolatokban,

verselésük is elég ügyes, csak nyelvezetük esik itt-ott kifogás alá. Jutalmuk 15—15 korona. A IX. sz. szerzője Ullrich József VIII. o. t. A X. számúnak Major Béla VII. o. t.

6. Műfordításra kitűzetett a görög nyelvből: „Batrachomyomachia“. Homeros.

A VII. számú „Τις ó θρούλλος“ jeligével ellátott dolgozatot a bíráló bizottság dícséret mellett 20 korona jutalomra tartja érdemesnek. Szerzője Földi József VIII. o. t.

7. Természettudományi tételre ki volt tűzve: „A gépek és korunk“.

A VIII. számmal jelzett: „A kutató ész nem ismer határt“ jelige alatt beérkezett mű sok szorgalmat tanúsít és olvasottságot árul el. A kitűzött tételnek teljesen megfelel, annak dacára, hogy a villamossággal többet foglalkozik, mint kellene. Jutalma 37 korona 76 fillér. Szerzője Hogyor József VIII. o. t.

8. Kitűzetett: költemény, vagy leírás szabadon választva, de tárgya a kecskeméti népeletből legyen véve.

A beérkezett három dolgozat közül legtöbb tehetséget árul el a XII. számú: „Vissza a néphez“ jeligéjű, mely bár nem foglal magában annyi helyi vonatkozású dolgot, mint a mennyit a pályatétel ezélba vett, kerek meséje, érdekes előadása s hatásos jelenetei alapján 20 korona díjra érdemesnek találtatott.

Szerzője: Neumann Pál VIII. o. t.

Második helyre, és 10 korona jutalomra ítélte a bíráló a XIV. sz. „Nyelvek és fülek, esend, figyelem“ jeligével ellátott munkát. Tartalmilag gyenge és hiányos, de ügyes verselésé gyakorlottságot árul el. Szerzője Ullrich József VIII. o. t.

A harmadik dolgozat a XIII. számmal jelzett „A civis házasság“ jeligével. Hiányosan írja le az alföldi lakodalmat, de a mit leír, az érdekes s nyelvezete is ügyesen alkalmazkodik a derűs tárgyhöz. Jutalma szintén 10 korona. Szerzője Nyúl Pál VI o. t.

A pályaművek jutalmazásához az alapítványokon kívül ajándékaikkal nagylelkűen járulni kegyeskedtek :

Kada Elek polgármester 20 korona, Dömötör Sándor kir. közjegyző 28 korona, Vágó László főerdész 20 korona, Horváth Béla táblabíró 40 korona, Bagi László főjegyző 20 korona, Zimay Károly egyházközségi

főgondnok 20 korona, dr. Bagi Béla jogakadémiai tanár, Hajagos József városi főkönyvelő, Kovács Sándor földbirtokos, Tóth István anyakönyvvezető, Fekete István h. polgármester, Gyenes István árvaszéki ülnök, Szegedi György városi tanácsos 10--10 koronával. Összesen: 218 korona.

A jutalmakra fordított összeg: 387 korona 76 fillér.*

Fogadják a nemesszivű akadozók, a tanuló ifjúság nevében a tanártestület hálás köszönetét.

XI.

Ösztöndíjak, jutalmak, segélyezések.

1. A *nm. m. kir. pénzügyminiszter* adományából Willer Géza VII. o. t. 150 frt ösztöndíjat élvez.

2. B. *Horráth Döme* két alapítványának és pedig 1000 frt *Horráth Cyrill*, volt kegyesrendi áldozár nevére, 1000 frt pedig *Horráth Döme* nevére -- összesen kétezer frtnak kamatait, összesen 37 frt 76 krt*† a tanári testület Bagi Kálmán VIII. o. tanulóknak ítélte oda.

3. B. *Hoffman János*, néhai kecskeméti prépost-plébános alapítványából Tóth Mihály III. o. t. 16 frt 80 krt kapott.

4. A *Csomák Gábor*-féle alapítványból Tóth Kálmán IV. o. t. 35 frtot kapott.

5. B. e. *Pollák Ede*, néhai kegyesrendi kormánysegéd és kecskeméti főgymn. igazgató alapítványának 4 frtnyi kamatát Balonyi György I. o. t. nyerte el.

6. H. *Kovács Anna* alapítványának 10 frtnyi kamatait Vizeli Gábor II. o. t. kapta.

7. A *Fektor*-féle alapítványnak 24 frtnyi kamatait Nyúl Pál VI. o. t. kapta.

8. Ngos és főt. *Bojtyó Pál* apát-plébános 500 frtnyi alapítványának 25 frtnyi kamatait Berente György II. oszt. tanulóknak ítélte a tanári testület.

9. A *Lipthai Pál*-féle alapítványnak 18 frtnyi kamatait a tanári testület Szűcs István IV. o. tanulóknak adományozta.

---

* Horváth Döme 1000 frt alapítványának 37 korona 76 fillér kamata az idén kiosztatott: jövőre a 100 korona kamat külön kitűzött tétel jutalmazására fordították.

** *Horráth Döme* 1000 1000 frtos alapítványának kamatai 1899. február 14. — 1899. jun. 30-ig számítottak. A jövő tanévtől kezdve a jutalom 50 50 frt lesz.

10. A *Kovács László*-féle alapítvány kamataiból Jaindl Henrik VI. osztályú tanuló 20 frtot, Vékony József III. osztályú tanuló pedig 13 frt-75 krt kapott.

11. A *Ferenczy*-féle alapítvány 9 frtnyi kamatait Tanú Balázs II. osztályú tanuló kapta.

12. A *Major*-féle alapítvány 1 frt 60 krnyi, a *Biró Magdolna*-féle alap 4 frtnyi és a *Zimmermann*-féle alap 2 frtnyi, összesen 7 frt 60 krnyi kamatokat a tanári testület Szabolóczky Antal II. osztályú tanulónak adományozta.

13. A *Szabó*-féle alapítvány 4 frtnyi kamatait Feldi László III. osztályú tanuló kapta.

14. *Csász Imre*, kegyes-tanítórendi áldozár és főgymn. tanár alapítványának 4 frt 80 krnyi kamata Szegedy István IV. osztályú tanulónak jutott.

15. B. e. V. *Kiss József* és neje *Ruza Rozália* alapítványának 12 frtnyi kamatait Zoboky Vince IV. osztályú tanuló kapta.

16. B. e. *Horráth Döme* alapítványának 9 frtnyi kamataival a tanári kar Kovács Ferencz II. osztályú tanulót jutalmazta.

17. Özv. *Dömötör Istvánné*, *Benesik Terézia* alapítványának 1898. május havától 1899. június 30-ig esedékes kamatait, 17 frtot, Virág Péter VIII. osztályú tanuló kapta.

18. A *Kecskeméti Takarékpénztár-Egyesület* 25 frtnyi adományával a tanári testület Sági István V. osztályú tanulót jutalmazta.

19. A *Kecskeméti Ipar-Hitelintézet és Népbank* 25 frtnyi adományát a tanári testület Major Béla VII. osztályú tanulónak ítélte oda.

20. Tek. *Farkas Ignác* helybeli gyógyszerár tulajdonos 10 frtnyi ajándékát a tanári testület Bagi Lajos II. és Hajagos József VI. osztályú tanulónak adományozta.

21. Tek. *Gedaj Sándor* helybeli tanító 1 drb 10 koronás arany adományát Kerekes József I. osztályú tanuló kapta.

22. Tek. *Rapesányi Kálmán* fővárosi tanár 1 drb 20 koronás arany ajándékát a tanári testület Pellei Jenő VII. osztályú tanulónak adta.

23. Tek. *Iványosi dr. Szabó László* ügyvéd 1 darab 10 koronás arany ajándékával a tanári testület Benesik Géza I. osztályú tanulót jutalmazta.

24. A *Koháry István*-féle iskolai alapítványnak 55 frt 21 krajczár kamataiból a tanári testület 10—10 frttal jutalmazta Domokos Péter és Oberna Sándor II.; Kovács Antal IV., Orbán Ferencz és Pataki János V. osztályú tanulókat; Balanyi György I. osztályú tanuló pedig 5 frt 21 krt kapott.

25. Tek. *Dömötör Sándor* kir. közjegyző 12 frt 50 krral jutalmazta meg *Valentin József* VIII. osztályú tanulót, kegyesrendi növendékpapot, a k. r. növendékek énekkarának buzgó vezetéséért.

26. A *Lampel Róbert*-féle budapesti könyvkereskedő ezég 5 kötet, a helybeli könyvkereskedők közül *Steiner Mihály* 5 kötet, *Metzger Béla* 5 kötet, *Fekete Mihály* 8 kötet és *Schwarz Soma* 4 kötet könyvet küldöttek az igazgatósághoz jó viseletű és szorgalmas tanulók jutalmazására; e könyvekkel a tanári testület *Dobozi Sándor*, *Hajagos József*, *Mizsei István*, *Tóth István*, I. — *Bodócs István*, *Csomák Elemér*, *Polonyi Jenő*, *Sántha György* II., — *Harkay Béla*, *Mészáros István*, *Múth Imre*, *Weisz Gusztáv* III., — *Bartusz Lajos*, *Faragó Pál*, *Pálinskás Gyula*, *Sági Tibor*, *Ziprisz Aladár* IV., — *Pataki János*, *Pelei Gyula*, *Sági István*, *Vetjé Ferencz*, *Schwarz Dezső* V., — *Bognár Endre*, *Füredi Lajos* VII., — *Bábiczy Kálmán* és *Nory Ferencz* VIII. osztályú tanulókat jutalmazta meg.

27. *Szegedi Kilit* Szent Ferenczrendi áldozár *Messias* című művéből *Szondi Károly* V., — *Bagi Béla*, *Gyenes Sándor* VI., — *Blauhorn Károly*, *Fábián Vilmos*, *Garay Antal*, *Szentiványi Ferencz* és *Székely Ede* VII. osztályú tanulók jutalmaztattak meg.

XII.

A tanulók érdemsorozata.

Az érdemsorozatban használt jegyek jelentménye és magyarázata.

Fokozat	Előmenetel	Magaviselet
1	jeles	jó
2	jó	szabályszerű
3	elégséges	kevésbé szabályszerű
4	elégtelen	rossz

Az érdemsorozatban előforduló rövidítések magyarázata:

g. k. v. == görög keleti vallású; gör. kath. == görög katolikus vallású; ág. ev. == ágostai evangélikus vallású; izr. == izraelita; fm. == felmentett; k. r. n. p. == kegyesrendi növendékpap; ö. d. == ösztöndíjas; ism. == ismétlő.

Nb. A róm. kath. vallású tanulók vallása jelezve nincs.

I. OSZTÁLY.

A tanulók nevei					Magaviselet	Rendes tantárgyak								Rendkívüli tantárgyak				
						Vallás tan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Szám tan	Rajzoló mértan	Tornázás	Szépírás	Mű nék	Zene			
					1	1	1	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
					1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
					1	2	3	3	3	3	2	3	3	2	2	2	2	2
					1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
5	Barta László	—	—	—	1	1	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3
	Bartucz Ferencz	—	—	—	1	1	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Bencsik Géza	—	—	—	1	1	2	3	2	2	2	1	1	2	1	1	1	1
	Benkőczy József, ism.	—	—	—	1	1	3	3	2	3	3	2	1	2	2	2	2	2
	Biró István	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
10	Bodócs István	—	—	—	1	3	4	4	4	3	4	3	4	3	3	3	3	3
	Bódog József	—	—	—	2	4	4	4	4	4	3	2	3	3	3	3	3	3
	Borbók László, ism.	—	—	—	2	3	3	4	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2
	Búzás Jenő	—	—	—	2	2	3	3	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2
	Csoó János	—	—	—	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2
15	Dobozi Sándor	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
	Domokos János, ism.	—	—	—	2	1	2	3	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2
	Dömötör Gergely	—	—	—	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2
	Ducsák Frigyes	—	—	—	1	3	3	3	3	3	3	3	1	3	3	3	3	3
	Farkas Pál	—	—	—	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
20	Fehér János	—	—	—	2	3	4	4	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3
	Fekete Imre	—	—	—	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Fekete Sándor, ism.	—	—	—	1	2	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2
	Feldmayer József, izr.	—	—	—	2	3	2	2	3	2	2	3	3	2	2	2	2	2
	Fodor Viktor, izr.	—	—	—	1	1	1	1	2	1	2	3	1	2	2	2	2	2
25	Gyenes Ferencz	—	—	—	2	3	4	4	4	3	3	2	2	2	2	2	2	2
	Ö. Gyenes József	—	—	—	1	2	2	2	2	2	3	2	1	2	2	2	2	2
	Hajagos József	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
	Haupt Ferencz	—	—	—	1	3	3	4	4	4	4	2	3	3	3	3	3	3
	Kelemen József	—	—	—	1	3	2	3	3	1	2	2	1	2	2	2	2	2
30	Kerekes Antal	—	—	—	2	3	4	4	3	4	3	3	3	3	2	2	2	2
	Kerekes József	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Király Károly	—	—	—	1	3	3	3	2	3	3	2	3	3	2	2	2	2
	Kókay László	—	—	—	1	1	3	3	1	3	3	2	2	2	2	2	2	2
	Kovács András	—	—	—	2	4	3	3	3	3	3	1	1	1	1	1	1	1
35	Kovács János	—	—	—	1	1	2	2	1	3	1	2	2	2	2	2	2	2
	Kovács László	—	—	—	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kronbauer Benjamin	—	—	—	1	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2

A tanulók nevei							Rendes tantárgyak								Rendkívüli tantárgyak	
							Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Számítás	Rajzoló mértan	Tornázás	Szépíráás	Művészet
		Lugosi István	—	—	—	—	1	2	3	3	3	2	2	2	1	2
		Máté István	—	—	—	—	1	1	2	2	3	1	2	2	2	2
40		Mizsei István	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2
		Nagy Ákos	—	—	—	—	1	2	2	2	3	1	3	2	2	2
		Orosz László, gör. kath.	—	—	—	—	1	1	3	3	2	2	3	3	1	2
		Pataki István	—	—	—	—	1	3	3	4	3	4	4	3	3	3
		Piroska János	—	—	—	—	2	3	4	4	4	4	4	3	3	3
45		Reiner Imre, izr.	—	—	—	—	1	2	2	3	3	2	3	3	3	2
		Rührkraut János	—	—	—	—	1	3	4	4	4	4	4	1	3	3
		Sáfár Lőrincz	—	—	—	—	1	3	3	3	3	3	2	3	3	3
		Szabó Jenő	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2
		Szabó Lajos	—	—	—	—	1	3	3	4	3	2	3	2	3	3
50		Szirmák László	—	—	—	—	1	2	3	3	3	2	2	1	3	3
		Tietz Ferencz	—	—	—	—	1	3	3	3	3	2	2	3	2	2
		Till Sándor	—	—	—	—	1	3	3	3	2	2	2	2	3	3
		D. Tóth János	—	—	—	—	1	3	3	3	3	3	3	2	2	3
		Tóth Imre	—	—	—	—	2	3	3	3	3	3	2	2	1	3
55		Tóth István	—	—	—	—	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1
		Tóth Kálmán	—	—	—	—	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3
		Vajandt János	—	—	—	—	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3
		Veroszta Vilmos	—	—	—	—	1	3	3	4	3	3	3	2	2	2
		Végh József	—	—	—	—	1	3	3	3	3	2	2	2	2	3
60		Vitéz Miklós, izr.	—	—	—	—	2	3	3	3	3	3	3	1	2	3
		Valter Menyhért	—	—	—	—	2	2	3	3	3	4	4	3	3	3

Kimaradtak: Ádám András, ism., Dudás István, Hideg Pál, ism., Mácsay Géza, Varga József, ism., Vezér Gyula.

Beteg: Füredi István.

Összesen: 68.

II. OSZTÁLY.

A tanulók nevei							Rendes tantárgyak										Kendkívüli tantárgyak									
							Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Számítás	Rajzoló mértan	Tornázás	Szépíráás	Művészet	Zene	Zene	Zene							
						2	1	1	2	3	3	2	2	1	1	2	2									
						1	1	1	3	3	3	1	3	1	1	1	1	2	2							
						1	1	1	2	3	3	1	3	3	3	3	3	3	3	3						
						1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					
5						1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					
						1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3				
						1	1	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3				
						1	2	3	3	3	2	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3				
						1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1				
10						1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3				
						1	2	3	3	3	1	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
						1	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
						1	2	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
						1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
15						1	2	3	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
						2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
20						2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
25						1	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						1	1	1	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						1	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		
						1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						2	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
30						2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
35						1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
						1	2	4	4	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		
						1	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		

A tanulók nevei					Rendes tantárgyak								Rendkívüli tantárgyak			
					Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Számítás	Rajzoló mértan	Tornázás	Szépíráás	Művészet	Zene	
	Sándor József, ism.	—	—	—	—	1	1	3	3	3	2	3	2	3		
	Sántha György	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
40	Sciopon Győző, g. k. v.	—	—	—	—	2	3	3	4	3	4	4	2	3		
	Skultéti József	—	—	—	—	2	2	3	3	3	3	3	3	3		
	Szebenyi Béla	—	—	—	—	1	1	3	2	2	3	3	2	1		
	Szelei Imre	—	—	—	—	2	2	3	3	3	3	3	2	3		
	Szobolotzky Antal	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	2	1		
45	Tanu Balázs	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	2	1		
	Tóth Dömötör	—	—	—	—	1	1	2	3	3	2	2	2	2		
	Török László	—	—	—	—	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	
	Villi Ferencz	—	—	—	—	2	1	3	4	3	3	3	2	3		
	Vizeli Gábor	—	—	—	—	2	1	1	1	1	2	2	3	1		
50	Zsigmond Géza	—	—	—	—	1	1	1	2	1	2	2	2	1	2	
Magántanuló:																
	Kis Gellért	—	—	—	—	2	3	3	2	3	2					

Kimaradt: Farkas Gyula, ism.

Összesen : 52.

III. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak			
	Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Tört. és p. földr.	Term.-tani földr.	Számítás	Rajzoló mértani	Tornázás	Műének	Gyorsírás	Francia ny.	Zene
André Balázs — — — —	1	1	1	1	3	2	1	2	1	2				
Aszódi Jenő, izr. — — — —	1	1	1	1	3	2	1	3	1	2				
Bába József — — — —	2	2	3	3	3	3	1	3	1	2				
Bende János — — — —	1	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1			
5 Bodor József — — — —	2	3	3	2	3	2	1	3	3	2				
Braun István — — — —	1	2	2	2	3	2	3	2	3	3				
Czigány László — — — —	1	1	3	3	3	2	3	2	2	2				
Csáki Ferdinánd — — — —	2	3	3	3	4	3	3	3	3	2				
Dániel Gergely — — — —	2	3	3	4	4	3	2	4	4	2				
10 Dunszt Gyula, ism. — — — —	2	2	3	3	4	4	3	3	4	2	1			
Faragó György — — — —	1	1	2	1	2	2	1	3	2	2				
Farkas Nándor — — — —	2	3	3	4	4	3	3	4	3	2	1			
Feldmeier Géza, izr. — — — —	2	2	3	2	3	3	1	3	3	2			2	
Földi László — — — —	1	1	3	2	3	1	2	2	2	2	2	1		
15 Hannover Béla, izr. — — — —	2	2	3	3	3	2	3	3	2	2				
Harkai Béla — — — —	1	1	1	1	2	2	1	2	2	2	1	1		
Húber Jenő — — — —	1	3	3	3	4	4	3	3	3	2	1	1		
Jámbor József — — — —	1	1	3	3	3	3	2	3	3	3	1	2		
Kakuk András — — — —	2	2	3	3	3	1	3	3	3	3	2	3		
20 Sz. Kovács János — — — —	2	2	3	3	4	4	3	2	4	2	2			
T. Kovács József — — — —	1	1	2	3	3	2	3	3	3	3				
Köhler Ferencz — — — —	2	1	3	3	3	3	2	3	3	2				
Krisztoj Sándor, gör. kel. — — — —	2	3	3	3	3	3	2	2	3	2			2	
Lőwy Miksa, izr. — — — —	2	2	3	3	3	2	3	3	1	3			2	
25 Mészáros István — — — —	1	1	2	1	3	2	1	2	2	2				
Muhoray Károly — — — —	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2				
Muth Imre, izr. — — — —	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2			1	
Nagy Pál — — — —	1	1	2	3	2	3	2	3	3	2				
Nagy Zoltán — — — —	2	1	2	3	3	3	3	3	2	3	2			
30 Napholz Kálmán — — — —	2	2	3	2	3	3	2	2	3	2	1			
Sagstädter Ferencz — — — —	1	2	2	1	3	3	3	3	3	1		2		
Sándor László, ism. — — — —	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2			
S. Tóth Mihály — — — —	1	1	1	2	2	2	2	2	1	2		1		1
Vékony József — — — —	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2				
35 Virágh László — — — —	2	1	3	3	3	3	2	3	3	3				
Vörös János — — — —	2	2	3	3	3	3	3	4	3	fm	2			
Weisz Gusztáv, izr. — — — —	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2				

A tanulók nevei	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak			
	Magravislet	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Tört. és p. földr.	Term.-tani földr.	Számítan	Rajzoló mértan	Tornázás	Műének	Gyorsírás	Franczia ny.	Zene
Weiszmann Péter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zolnai Mihály	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40 Zsámboki Ferencz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zsámboki János	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kimaradtak: Ébert András, Szűcs György, ism.

Összesen: 43.

IV. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak			
	Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Tornázás	Művészet	Gyorsírás	Francia ny.	Zene
Babinszki Ferencz — — —	1	1	1	3	3	1	3	3	3	3				
Bartusz Lajos — — —	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	1		2	
Bárány Etele — — —	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2			
Benkóczy Pál, ism. — — —	1	2	1	3	3	2	3	3	3	3	2			
5 Blaszmán Miklós — — —	1	2	2	1	3	2	2	3	3	1	2			
Bódogh Gábor — — —	2	2	2	3	3	3	2	3	3	3	2			
Dékány Dániel — — —	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2			
Faragó Pál — — —	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	
Gál Antal — — —	1	1	3	3	3	2	3	3	3	1	2	1		
10 Gráber József, izr. — — —	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Holló István — — —	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3	1			
Kis Ferencz — — —	1	2	3	2	3	3	2	3	3	1	3		2	
Kovács Antal — — —	1	1	3	1	3	2	2	3	3	1	3			
Kovács István — — —	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3			
15 Cz. Kovács József — — —	1	2	2	3	3	2	3	3	2	3	3			
Pálincás Gyula, ism. — — —	1	1	1	2	3	1	1	2	1	1	2			
Sági Tibor, izr. — — —	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1		
Szabó István — — —	2	2	3	4	4	3	4	3	3	3	3			
Szegedi István — — —	1	1	2	2	2	1	2	3	1	2	2			
20 Szűcs István — — —	1	1	2	1	2	1	1	2	1	2	2			
Tóth Kálmán — — —	1	1	1	1	2	2	1	2	1	2	2	1		
S. Tóth Mihály — — —	1	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3			
Ziprisz Aladár, izr. — — —	1	2	1	1	2	1	1	2	1	2	2			
Zoboki Vincze — — —	1	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1			

Kimaradt: Nagy János.

Összesen: 25.

V. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Rendes tantárgyak											Rendkívüli tantárgyak			
	Magaviselet	Vallás tan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Történelem	Természettudj	Mennyiség tan	Tornázás	Francia ny.	Művészet	Zene	Gyorsírás	
Adorján János — — — —	1	2	3	3	3	3	2	2	2	2					
Farkas Béla — — — —	1	1	3	3	4	3	2	3	3	2	3		1		
Fehér László — — — —	1	1	3	3	4	4	2	2	3	2	2				
Friedmann Árpád, izr. — — — —	2	3	3	3	4	3	2	4	4	3					
5 Fritz Imre, izr. — — — —	1	2	1	1	2	2	2	2	2	3	1				
Goldberger Andor, izr. — — — —	1	1	1	1	3	2	1	1	2	2					
Gudricza Mihály — — — —	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2		2	1		
Hegedűs Endre — — — —	1	1	3	3	2	3	2	3	3	3	fm				
Hohol József — — — —	1	1	2	3	4	3	3	3	3	3	3				
10 Justin István — — — —	2	1	3	3	4	3	3	3	3	3					
Kalecsinszky Zoltán — — — —	2	1	3	3	3	3	2	3	3	3					
Kapás Pál — — — —	2	1	1	3	3	3	2	2	3	2					
Kranyecz Móríc — — — —	1	3	3	3	4	4	3	3	3	2					
Kuczka József — — — —	2	1	3	3	3	3	3	3	3	2					
15 Miklusicza István — — — —	2	1	2	3	4	3	2	3	3	2					
Mizsei Árpád — — — —	1	1	2	3	2	2	2	2	2	2	2				
D. Nagy István — — — —	1	1	1	3	3	3	1	2	3	3					
H. Nagy Mihály — — — —	1	1	3	3	4	4	3	3	4	2					
Novy Róbert — — — —	1	1	1	1	3	2	2	2	2	2					
20 Oláh Iván — — — —	2	2	3	3	4	3	3	4	3	fm					
Orbán Ferenc — — — —	1	1	1	2	1	1	1	1	1	fm			1		
Pataki János — — — —	1	1	1	2	2	3	3	2	3	3					
Pelei Gyula, ág. ev. — — — —	1	1	1	2	3	1	1	1	2	2					
Sági István — — — —	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			1		
25 Schwarz Dezső, izr. — — — —	1	1	1	2	1	1	1	1	2	3					
Sebők József — — — —	1	1	2	3	3	3	1	3	3	3			1		
Szabó Mihály, ism. — — — —	1	1	3	3	3	3	2	2	2	2					
Szondy Károly — — — —	1	1	2	3	3	3	3	2	3	2					
Tanács Gyula — — — —	2	1	3	3	4	3	3	3	3	3	2				
30 Theisz Adám — — — —	1	1	3	3	4	3	3	2	4	2					
Váczai József — — — —	2	1	2	3	3	3	3	3	4	2					
Vetye Ferenc — — — —	1	1	2	1	3	3	2	2	2	2			1		
Vigh Péter — — — —	1	1	1	3	3	2	1	3	2	2			1		
Zsigmond Gyula — — — —	2	1	3	3	3	4	1	1	3	2	2	1	1		

Beteg: Weisz Béla izr. — Kimaradtak: Benkő István, Binder János, Bujdosó Ödön.

Összesen: 38.

VI. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak				
		Vallás tan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög pótló olv.	Történelem	Természettan	Mennyiséptan	Kajz	Tornázás	Francia ny.	Gyorsírás	Műtér	Zene
Áfrán Károly — —	1	2	3	3	2	3		3	3	2		2				
Ángyán Béla — — —	2	2	2	3	3	3		2	3	3		2				
Bagi Béla — — — —	1	1	1	2	3	3		2	1	2		3				
Bálint János — — — —	1	2	3	3	4	4		4	3	2		1				
5 Diósy József — — — —	2	1	1	3	1	2		3	3	2		2				
Frankó Antal — — — —	2	1	3	3	4	3		3	3	3		2	1			
Furkó László — — — —	2	3	2	3	3	3	2	3	3	3	1	2		1		
Gyenes Sándor — — — —	1	1	2	2	2	2		1	2	2		2	1		1	
Hajagos József — — — —	1	1	2	3	3	3		2	3	2		2				
10 Hermanek István — — — —	1	1	2	3	3	3		2	2	3		2				
Hollschwandner Ferencz	1	1	3	2	3	2		3	3	3		2				
Jaíndl Henrik — — — —	1	1	1	1	1	1		1	1	1		2	1		1	
Kerekes Béla — — — —	1	1	1	2	3	1		1	1	2		3		1		
Kocsák Sándor, ism. — — — —	2	3	3	3	4	3		3	3	2		1				
15 Ö. Kovács Mihály — — — —	1	2	1	3	1	2		3	1	2		3		1		
Löffler Ernő, izr. — — — —	1	1	1	1	1	1		1	1	1		3	1		1	
Módl József — — — —	1	3	3	3	4	2		3	3	3	1	2				
Nagy Lajos — — — —	1	1	1	2	1	2		1	1	2		3			1	
Nagy Mihály — — — —	1	1	1	2	1	2		2	2	2		2				
20 Nyúl Pál — — — —	1	1	1	1	2	2		1	2	2		2	1		1	
Popovics Sándor, gör. kel.	1	1	2	2	2	3		3	3	3		1				
Róth Béla, izr. — — — —	1	1	1	3	3	1		1	1	1	1	2		1		
Sándor Béla — — — —	1	1	3	3	3	2		2	3	3	1	3		2		
Sinkovics Lajos, ism. — — — —	1	1	3	3	3	3		3	3	3		3				
25 Szabó József — — — —	1	1	3	3	3	3		2	3	3		3		1		
Szatmári Sándor — — — —	2	2	3	3	3	3		3	3	3		2		2		
Ticzser József — — — —	2	2	2	3	3	2		3	3	2	1	3				
Varga Károly — — — —	1	1	3	2	3	2		2	2	2		3				1
Völlich Brunó — — — —	1	1	2	1	3	2		1	1	2		3	1	1		
Magántanulók:																
30 Bárdosi Ferencz, k. r. n. p.	1	1	2	1	1			1	1	1						
Füredi Ferencz, k. r. n. p.	1	1	1	1	1			1	1	1						
Kovács Sándor — — — —	1	2	1	3	4			3	3	3						
Szentiványi F., k. r. n. p.	1	2	2	2	2			1	1	1						
Székely Éde, k. r. n. p.	1	1	2	1	1			1	1	2						
35 Vértessy Gyula — — — —	3	2	1	3	3			2	2	3						

Kimaradtak: Halasy Sándor, Stern Ferencz, izr.

Összesen: 37.

VII. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak				
		Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Tornázás	Francia ny.	Gyorsírás	Műtének	Zene		
Banó Sándor — — —	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2					
Bácskai József, k. r. n. p.	1	1	1	1	2	2	1	2	2	2	fm					
Bárdosi Ferencz, k. r. n. p.	1	1	1	1	2	2	1	2	2	2	fm					
Blauhorn Károly — — —	1	1	1	3	3	2	2	2	2	2	2	1	1			
5 Bognár Endre, k. r. n. p.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm				1	
Bognár Pál, k. r. n. p. —	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	fm					
Dobó András, k. r. n. p.	1	1	1	1	2	1	1	3	2	2	fm			1		
Fáber Oszkár, k. r. n. p.	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2	fm					
Fábián Vilmos, k. r. n. p.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	fm			1	1	
10 Földvári György, k. r. n. p.	1	1	2	1	2	2	1	2	2	2	fm			1		
Fritz Rezső, izr. — — —	1	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2	2				
Füredi Ferencz, k. r. n. p.	1	1	1	1	2	2	1	2	2	2	fm	1		1		
Füredi Lajos — — —	1	1	2	2	3	2	1	2	2	1	1					
Garai Antal, k. r. n. p. —	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	fm					
15 Hitter Miklós — — —	1	1	1	3	3	3	1	2	3	2	2					
Holzer Márton — — —	1	2	3	4	4	3	3	3	4	3				1		
Kiss István, k. r. n. p. —	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2	fm			1	1	
Kocsák József — — —	2	3	3	3	4	4	3	3	3	2	1			1		
Major Béla — — —	1	1	2	1	2	2	1	2	2	2	2			1		
20 Miskolezi István, k. r. n. p.	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	fm			1		
Nóta István — — —	1	1	3	3	3	3	3	2	3	1	1			1		
Pap János, k. r. n. p. —	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	fm			1	1	
Pellei Jenő — — —	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1			1		
Pflug János — — —	1	1	1	1	2	2	1	2	3	2	2			1		
25 Pintér József, k. r. n. p.	1	2	3	2	3	2	2	2	2	2	fm			1	1	
Pölhössy Géza — — —	1	3	3	3	4	3	3	3	3	2	2					
Simon Gyula — — —	1	2	2	3	3	3	2	1	2	2	2			1		
Székely Éde, k. r. n. p. —	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	fm			1	1	
Szentiványi Ferencz, k. r. n. p.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	fm	1		1	1	
30 Viller Géza, ö. d. — —	2	3	3	2	3	3	3	3	3	1						
Magántanulók:																
Horváth Iván — — —		3	3	1	3	3	2	1	1							
Major Gyula — — —		1	2	3	3	4	2	3	3							

Összesen : 32.

VIII. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Rendes tantárgyak											Rendkívüli tantárgyak			
	Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Bölcsezet	Tornázás	Francia ny.	Műténk	Zene	Gyorsírás
Bagi Kálmán — — —	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm				1
Bábiczky Kálmán — —	1	2	2	3	3	2	3	1	1	1	2		1		
Brachfeld Gyula, izr. —	1	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2				
Buchwald Armin, izr. —	1	1	1	2	3	2	1	1	2	1	1				
5 Csorba Gáspár — — —	1	2	2	3	3	3	3	2	3	2	2	2	1		
Dombai Gyula, k. r. n. p. —	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	fm		1		
Erdélyi J zsef, k. r. n. p. —	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1	1		
Földi József, k. r. n. p. —	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1	1		
Gengler Ferencz — — —	1	1	2	2	3	3	1	2	2	2	2				
10 Gráber Andor, izr. — —	1	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2				
Hársing István, k. r. n. p. —	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	fm	1	1		
Hegedűs Ferencz — —	1	1	1	3	3	2	2	2	2	2	2				
Hogyor József, k. r. n. p. —	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	fm	1	1	1	
Huber Viktor — — —	1	2	3	3	3	2	3	3	2	2	2				
15 Kozacsek Elek — — —	1	3	2	3	2	2	3	3	2	2	1				
Kóhalmi Mihály, k. r. n. p. —	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1	fm	1	1		
Láber Viktor — — —	1	3	2	3	3	3	3	2	2	2	2				
Macher Albert — — —	1	1	2	2	3	2	3	1	1	2	2				1
Magyar József — — —	2	2	2	3	3	3	1	2	2	2	2				
20 Mészáros László, ism. —	2	2	3	4	3	3	3	3	3	3	2				
Nagy István, k. r. n. p. —	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	fm	1	1		
Neuman Pál, izr. — —	1	2	1	2	3	2	3	1	1	1	3				
Néder Gyula, k. r. n. p. —	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	fm		1		
Novy Ferencz — — —	1	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	1		1	
25 Orbán János — — —	1	1	3	3	3	3	3	1	2	1	2				
Sűsz Manó, izr. — — —	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1	2				
Szakáll Gyula, k. r. n. p. —	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	fm		1		
Ullrich József, k. r. n. p. —	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1	1		
Valentin József, k. r. n. p. —	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	fm		1	1	
30 Véber Mihály — — —	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2				
Virág Péter — — —	2	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2				
Zacher György, k. r. n. p. —	1	1	2	2	2	2	3	2	2	1	fm	1	1	1	
Zalai János, k. r. n. p. —	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	fm		1	1	
Magántanuló:															
Császár Gyula — — —	2	2	3	3	3	2	3	3	3						

Beteg: Lesi József.

Összesen: 35.

Az 1898/99. tanév végén érettségi vizsgálatot tett ifjak névsora:

Bagi Kálmán, jelesen érett. Bábiczky, Kálmán, érett. Brachfeld Gyula, érett. Buchwald Ármin, jól érett. 5 Dombai Gyula, jól érett. Erdélyi József, jelesen érett. Földi József, jelesen érett. Gengler Ferencz, érett. Hársing István, jól érett. 10 Hegedűs Ferencz, érett. Hogyor József, jelesen érett. Huber Viktor, érett. Kozácsék Elek, érett. Kőhalmi Mihály, jól érett.	15 Laber Viktor, érett. Macher Albert, jól érett. Magyar József, érett. Nagy István, jól érett. Neuman Pál, jól érett, 20 Néder Gyula, jól érett. Novy Ferencz, jól érett. Szakáll Gyula, jól érett. Sűsz Manó, jól érett. Ullrich József, jelesen érett. 25 Valentin József, jelesen érett. Véber Mihály jól érett. Zacher György, érett. Zalai János, jelesen érett.
-

XIII.

Statisztikai táblázatok.

1. A tanulók általános áttekintése.

Összesen a tanév végén	Vallásra nézve volt							Anyanyelvre nézve volt							Nyelvismeretre nézve					Egészségi állapot				Magaviselet				Fegyelmi esetek száma									
	róm. kath.	gör. kath.	gör. keleti ág. evang.	ev. reform. unitárius	izraelita	más vallású	magyar	német	román	olasz	tót	szerb-horvát	ruthén	más nyelvű	csak magyarul	csak németül	csak románul	csak olaszul	csak tótul	csak szerb-horvátul	csak rutinnul	hányan tudnak magyarul	betegségi eset				hány tanuló kapott				igazgatói	tanárok	tanács folytán el- távozott	kizárva			
																							könnyű	súlyos	járványos	meghalt	jó	szabálys.	kev. szabsz.	rossz					megrovás- ban részvett	tanács folytán el- távozott	kizárva
312	280	1	4	1	—	26	266	40	3	—	3	—	—	—	245	—	—	—	—	—	—	319	325	7	19	—	228	74	—	—	5	4	—	—			

Összesen a tanév végén	A tanulók szülői közt polgári állásra nézve volt													A tanulók illetősége										Tandijmentes				
	östermelő		iparos		kereskedő és vállalkozó		tisztviselő		katonák			más állások			helybeli		megyebeli		más megyebeli		fümei és kerületbéli		külföldi		Ö s z t ö n d i j a s			
	nagybirtokos és bérlelő	kisbirtokos és bérlelő	önálló	alkalmazott	nagy iparos	kis iparos	alkalmazott	nagykereskedő	kiskereskedő, szatócs stb.	alkalmazott	köztestviselő (állami, hatósági)	magán és társulati	katonák	más állások	helybeli	megyebeli	más megyebeli	fümei és kerületbéli	külföldi	egészen	félig	Lezkeorát nem mulasztott	Igazolatlanul mulasztott					
																								egészen	félig	Lezkeorát nem mulasztott	Igazolatlanul mulasztott	
312	10	53	9	1	71	1	1	30	2	31	7	1	32	34	29	179	47	83	—	3	1	69	19	113	16			

2. A tanulók részleges áttekintése.

Osztály	Főlvétett az egész év folyamán	Vizsgálatot tett					életévét betöltötte														Előmenetelők eredménye rendes tantárgyakban			Hányan tanultak				Tanítási óra mulasztás					
		haladó rendes	magnán	ismétlő	összesen	kimaradt	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	Mindenből jeles	Mindenből leg- alább jó	Mindenből leg- alább elégséges	Egyből elégtelen	Kettőből elégtelen	Többől elégtelen	Francia nyelvet	Gyorsírást	Műéneket	Zenét	Igazolt	Nem igazolt	Összesen
							tanuló					életévét betöltötte														Mindenből jeles	Mindenből leg- alább jó	Mindenből leg- alább elégséges	Egyből elégtelen	Kettőből elégtelen	Többől elégtelen	Francia nyelvet	Gyorsírást
I.	68	57	—	4	61	7	—	9	25	14	11	1	1	—	—	—	—	—	—	6	3	38	4	1	9	—	—	61	2	1571	15	1586	
II.	52	46	1	4	51	1	—	—	8	25	10	6	2	—	—	—	—	—	—	4	4	32	7	1	3	—	—	22	1	692	4	696	
III.	43	39	—	2	41	2	—	—	—	6	13	12	8	2	—	—	—	—	—	1	4	27	3	1	5	3	5	16	1	379	13	392	
IV.	25	23	—	1	24	1	—	—	—	—	7	5	8	4	—	—	—	—	—	1	6	16	—	—	1	3	7	3	—	196	6	202	
V.	38	33	—	1	34	4	—	—	—	—	—	6	10	13	3	2	—	—	—	1	3	17	7	4	2	2	8	5	1	461	3	464	
VI.	37	27	6	2	35	2	—	—	—	—	—	—	6	12	10	5	2	—	—	2	8	20	4	—	1	2	8	4	5	545	—	545	
VII.	32	30	2	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	6	7	8	7	3	1	1	16	12	1	1	1	3	1	18	7	256	—	256	
VIII.	35	32	1	1	34	1	—	—	—	—	—	—	—	—	10	8	9	4	3	—	4	11	18	1	—	—	10	1	16	6	1141	—	1141
I—VIII.	330	287	10	15	312	18	—	9	33	45	41	30	35	37	30	23	18	7	4	—	20	55	180	27	8	22	23	30	145	23	5241	41	5282

3. Az érettségi vizsgálatok eredményének áttekintése az 1898—99. iskolai évről.

Jelentkezett	Az írásbelin			Szóbelire mehettek	A szóbelin					Az érettségit végzett ifjak pályaválasztása								
	minden dolgozatát leg- alább elégséges eredmé- nyvel készítette el	az írásbeli alapján is- mételt vizsgálatra kö- teles			jelosen	jól	egyszerűen	javító vizsgálatra köteles	ismételt vizsgálatra köte- les a szóbeli alapján	pap-tanári	tanári	orvosi	mérnöki	katonai	jogi			
					é r e t t													
1898 szeptember																		
22	7	1	21	—	—	19	1	1	—	—	1	1	3	14				
1898 december																		
5	2	1	4	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	3				
1899 márczius																		
1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1				
1899 június																		
34	30	1	33	7	12	9	4	1	16	2	3	1	1	5				

XIV.

Értesítés az 1899—900. tanévre.

Augusztus hó 31-ikén fölvételi-, javító- és pótló-vizsgálatok lesznek. Szeptember hó 1., 2. és 3. napjain délelőtt 8—12 óráig beiratások a főgymnasium épületében. *Ezen túl egy hétiig csak azokat veheti föl az igazgatóság, kik késelemüket elfogadhatóan igazolni tudják.* — A még később jelentkezők fölvételét az igazgatóság útján benyújtott folyamodványra a tanév két első havában a tanker. kir. főigazgatóság, ezen túl a nm. v. és közokt. Miniszter engedheti meg.

Az első osztályba 68 tanuló vehető föl: és pedig első sorban, azaz szeptember 1. és 2-án csakis helybeli róm. kath. vallásúak, majd vidéki róm. kath. vallásúak, 3-ikán pedig más vallásúak is, a mennyiben a jelzett szám még nem telt be.

A II.—VIII. osztályra beiratkozó tanulók ily korlátozás alá nem esnek.

Az első osztályra csak oly növendékek vétetnek föl, kik az elemi osztályokat jó eredménnyel bevégezték, vagy ennek hiányában a fölvételi vizsgálatot jó sikerrel kiállják, továbbá életök 9-ik éret betöltötték és 12 évesnél nem idősebbek: 12 érnél idősebb tanulók fölvétele fölött a tanártestület határoz.

A beiratáskor minden tanuló tartozik magával hozni az előző évről szóló bizonyítványt: az első osztályba beiratkozók, vagy más tanintézetből jött felsőbb osztályú tanulók pedig születési bizonyítványt (hiteleset, bélyeggel ellátottat) és újra oltási igazolványt is kötelesek magokkal hozni,

Az első osztályba beiratkozók, vagy más tanintézetből jött felsőbb osztályú tanulók is 2 frt felvételi díjat fizetnek: ezen kívül minden tanulónak kell fizetnie 50 krt az íj. könyvtárra és 50 krt a régértésítőre. Ezen díjak alól senki sem menthető föl.

Az iskolapénzt (u. n. tandíjat) illetőleg a róm. kath. Egyházközségnek, mint iskola fenntartónak, következő a határozata: helybeli róm. kath. vallású tanulók egész évre 10 frtot fizetnek; vidéki róm. kath. tanulók és más vallásúak akár helybeliek, akár vidékiek, 20 frtot fizetnek; az iskolapénz fele a beiratáskor, fele február hó első hetében fizetendő le.

Szegény sorsú, jó viseletű és jó előmenetlű tanulók tandíj-elengetésért folyamodhatnak. A folyamodványt — bélyeg nélkül — a kecskeméti róm. kath. Egyházközséghez kell ezimezni, mellékelni kell hozzá a mult tanévi iskolai bizonyítványt és a folyó évről kiállított szegénységi bizonyítványt: az így felszerelt

folyamodrányt legkésőbb szeptember 20-ikáig a főgymn. igazgatóságánál kell benyújtani. Később folyamodni nem lehet.

Ha valamely tandíj alól felmentett tanuló az első időszak végével elégtelen tanjegyet kap, vagy viselete ker. szabályszerű, tandíjmentességét elveszti és a II. féléri tandíjat tartozik megfizetni.

Azon tanulónak, ki a gymnasium első osztályából *egy tárgyból elégtelen osztályzatot kapott*, a tanári testület megengedheti, hogy a következő tanév kezdetén (aug. 31-ikén) javító vizsgálatot telessen. *A ki pedig két tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, 50 kros bélyeggel ellátott és a Budapest-vidéki tanker. kir. főigazgatóhoz címzett folyamodrányt adjon be a főgymn. igazgatójához legkésőbb július 6-ikáig.*

A kinek a magaviselete kev. szabályszerű, vagy rossz, az még ha csak egy tantárgyból bukott is, javító vizsgálatot nem tehet.

A ki kettőnél több tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, javító vizsgálatra egyáltalában nem bocsáttatik.

Bukott ismétlő tanuló középiskolába többé nem járhat.

Javító- és pótló-vizsgálatot csak azon intézetben lehet tenni, a melynél az illető az elégtelen osztályzatot kapta, — vagy a vizsgálatot fontos okból, p. o. betegsége miatt volt kénytelen elmulasztani.

A szeptemberi javító- és pótló érettségiekre a jelentkezés aug. hó 15-ig tart; ez ideig irományaikat kötelesek az illetők a főgymn. igazgatóságához beadni.

A beiratások alkalmával a vidéki szülők, vagy gyámok tartoznak oly helyettest bemutatni, kire gyermekük vagy gyámoltjuk gondos felügyeletét átruházzák.

Kelt Kecskeméten, 1899. június 29.

Dr. Tóth György,
főgymn. igazgató.

Pótlás a 32. laphoz.

A VI-ik osztály tananyaga.

Rajz, heti 2 órában. Szinezett stylszerű ékitmények. Árnyékolás lap és reliéf minták után. Az építészeti stylfajok ismertetése.

Pataky Imre.

Figyelmeztetés.

Az első osztályba beiratkozó tanulók tankönyveinek kijelölése csak szeptember hó elején történik; ez ideig könyvet ne vegyenek!

TARTALOM.

Erzsébet királyné	3— 7 lap.
Horváth Döme	8—19
I. Tanári kar	20—22
II. Előadott tananyag, tankönyvek	23—37
III. Írásbeli feladványok	37—39 „
IV. A főgymn. története az 1898—9. tanévben	39—42 „
V. Az intézet külső viszonyai	42—43 „
VI. Könyv- és szertárak	44—52 „
VII. Önképző-kör	52—53 „
VIII. Gyorsíró-kör	53—54 „
IX. Segélyző-egyesület	54— „
X. Jegyzőkönyv a pályázatokról	55—58
XI. Ösztöndíjak, jutalmak, segélyezések	58—60
XII. A tanulók érdemsorozata	61—72
XIII. Statisztikai táblázatok	73—75
XIV. Értesítés az 1899—900-ik tanévre	76—77 „
Pótlék a 32. laphoz	78
Figyelmeztetés	78 „
